¶ Hic ꝓſeqtur clariſſimus doctor franciſcus de pedemontium ⁊ complet ſecundam diuiſiõez ſuperius ãnotatã in pmo de appropriatis Diui Johãnis Meſue.

¶ Capitulũ pmũ ⁊ ẽ generale ad oẽs paſſiões cordis.
¶ Capitulum ſecundum de medicinis ſimplicib⁹ ⁊ cõpoſitis ad omnes paſſiones cordis.
¶ Capl'z tertiũ d' cura titilatiõis pulſus ⁊ tremoris cor.
¶ Capitulum quartum de cura paſſionis cordis per cõpaſſionem ad cerebrum.
¶ Capitulum quintum de cura paſſionum cordis per compaſſionem ad ſtomachum.
¶ Capitulum ſextum de cura paſſionum cordis per cõpaſſionem ad epar.
¶ Capitulum ſeptimum de cura paſſionum cordis per complexionem ad ſplenem.
¶ Capitulum octauum de cura paſſionum cordis per compaſſionem ad inteſtina.
¶ Capitulum nonum de cura paſſionum cordis ꝑ cõpaſſionem ad inteſtina ⁊ ad os ſtomachi.
¶ Capitulum decimum de cura paſſionum cordis ex fluxu ſanguinis menſtruorum ⁊ emorroidarũ.
¶ Capitulum vndecimum de cura paſſionum cordis ex retentione menſtruorum impregnantibus.
¶ Capitulum duodecimum de cura paſſionum cordis ex rarefactione porrorũz cutis: ex ſudore diaforetico ꝑ ſe vel balneo vel ex exercitio.
¶ Capitulum decimum tertium de cura paſſionũz cordis ex aere peſtilentiali.
¶ Capitulum decimum quartum de cura paſſionum cordis ex fetore contingentium.
¶ Capitulum decimum quintum de cura paſſionum cordis ex morſu venenatorum ⁊ aſſũptione veneni.
¶ Capitulum decimum ſextum de cura paſſionũ cordis ex timore contingentium.
¶ Capitulum decimum ſeptimum de cura paſſionum cordis ex labore ⁊ accidentibus anime.

¶ Capitulũ pmũ ⁊ eſt generale ad oẽs paſſiões cordis.

Duertendũ aũt quod dicte cordis egritudines ſua habent indicia inquantum.n. ſequunt̃ cauſas ex enumeratis que ſunt ꝑ ſe morbus egritudines ꝓpe nõ dicũtur. ſꝫ accidẽtia de genere actionis leſe ipi⁹ quoꝝ ſignificationib⁹ ſꝫ. G. oꝫ cognoſcere ipꝫ pati ꝓut ĩfra dicet̃. ¶ Inquãtũ vero ſequunt̃ ex eis cãe q̃ ꝑ ſe morb⁹ nõ ſũt egritudĩes dici pñt ꝓut abohali dixit. Et tñ hic cũ vtraqꝫ ſequũt̃ magis dicim⁹ eas egritudines q̃ accñ̃a eo ꝙ egritudinib⁹ q̃s ſequunt̃ ĩ ꝑceptis exñtib⁹ ab ĩfirmo ipe ſole vt egritudĩes ſẽtiũt̃: nõ.n. ſẽtit patiẽs cordis diſcraſiã ſꝫ ſolũmõ nocumẽtũz actionũ ei⁹ ſ. debilitatẽ corporis pulſũ cordis tremorẽ vel ſincopi q̃b⁹ eſtiat ſe ĩfirmũ ⁊ q: ſua magĩtudĩe ledẽdo ṽtutẽ aſſumẽtes naturã cãe ꝓiudicãt ſibi curã q̃ ꝓpe nõ cãe nec accidẽti ſꝫ egritudini facte debet̃ ꝓut. G. monſtrauit ꝙ in egritudinib⁹ dictorũ mẽbrorum ⁊ dicendorũ idẽ ẽ intelligendũ. ¶ Sciendũ quoqꝫ ꝙ tremor hic nõ ꝓprie accipitur ſed ĩproprie. ꝓprie enim eſt acidẽs in actiõe volũtarie mobili ſicut Galienus oñdit. Actio vero motiua cõdis ẽ naturalis ſꝫ ĩproprie ꝑ agitatiõe q̃dã ⁊ motu inordinato cordis dilationis ĩpetuoſe ad repellẽdum nocẽtia vt ex ſupius dictis apparet. ¶ Ponit ipe cordis egritudines dicte cum fortes ſint ⁊ continue vel frequentes ꝑ magnitudine cauſe ⁊ maxime ꝓprie ſecũdũ quaꝫ differt q̃titate vt ſ' ẽ dictum inter ſe habitudinẽ hñt vna.n. minatur aliam ſeu ꝓtendit vt debilitas pulſũz pulſus tremorem: tremor ſincopi: ſincopis repentinam mortem prout hipo. monſtrauit in ãforiſmis: cũ inquit. ¶ Qui exſoluuntur fortiter ⁊ frequenter abſqꝫ manifeſta occaſiõe repente moriuntur. Poſitis autem egritudinibus cordis ⁊ aſſignata conuenientia ⁊ eñtiali differentia inter eas ꝑ quas diſtinguere ⁊ cognoſcere te oportet. nec non enumeratis eorum cãis ſine quarum coniunctione perfecta eorum ſcientia non habetur: aſſignatiſqꝫ earum inditijs Expedit ex ĩperio q̃ plurimum reuerendi domini domini mei domini Roberti dei gratia ieruſalem ⁊ ſicilie regis ſummi: q: genere preclariſſimi omnibus virtutibus moribus bonis ⁊ ſcientijs cũctis maxime theologica ꝓꝑ animã ⁊ medicinali ſcientia propter corpus ad cõplemẽtum doctrine preſentis terapentici operis proſequẽdi vt accidentia eſſentialia ſubiungamus quorum ſignificacionibus cauſas ipſas cognoſcere valeas etiam ſique ſint alique ipſarum occulte. ¶ Hac enim duplici cognitione ꝑmiſſa membri iam habita ad generalem curationem neceſſariam tute curã poteris aggredi propiciãte deo. Inquit enim. G. oportet autem vt primo cognoſcam⁹ egritudinem que ſit: deinde procedamus ad ipſam medicandum ⁊ alibi. Cura conſeſti ſequitur cognitionem facientis cauſe ⁊ etiam ſubiectiue. ſ. membri vt cordis: quod oñdit cum ait. Ex quib⁹ duobus. ſ. cognoſcere mẽbrũz ⁊ morbum poteris cognoſcere generaleꝫ eius curationẽ que a morbo eſt. aliqua plurima vero a patiente pericula ſed corde. quod equidem pati cognoſcere poteris ex egritudinibus dictis inquantum ſũt accidẽtia leſe actionis ipſius a qua ſignum ſumptum in ſignificando ſuꝑ mẽbrum patiens certũ ẽ ⁊ ꝑdurans. ¶ Cũz enim debilitas cõpis adeſt: cor pati agnoſcas: cũ vero additur pulſus vel tremor: cognitio tua completur: cũ vero perduc̃ ad ſincopim: cognitio eſt confirmata prout dixit Abohali. cum itaqꝫ ipſarum egritudinum cauſa duplex ſit ĩtrinſeca corporea. ſ. extrinſeca ex corp⁹ inſurgens. Et corpõea aut ĩ ipſo cõde: aut ĩ mẽbris vicinis ipi aut ĩ mẽbris cõicantibus ei coitate propinqua vel remota. Tunc ſi quidem primo modo cor pati contingat ipſe dic. egritudines fortes erunt: continue vel frequentes. Si vero ſecundo patiatur debiles erunt ⁊ diſcõtinue recipientes variationem per abſentiam ⁊ preſentiam: augumentum ⁊ diminutionem ſecundum abſentiam ⁊ preſentiam: intenſionem ⁊ remiſſionemr: diſpoſitionem illorum membrorum iam inuentorum quorum vicinitate aut cõitate patiatur. Sꝫ ſi qdẽ ex cauſa extrĩſeca patiatur cor: ꝑdicte paſſiões debiles erũt cito ⁊ facile trãſeũtes: vt hipo. voluit: ⁊ cũ iuẽtiõe cãꝝ extrĩſe. nulla ꝓcedẽte aperitione interioris cauſe. Si vero ab vtriuſqꝫ ſigna erunt ex vtriuſqꝫ

Robertus Rex Jerusalem & Sicilie

confuſa. Et hec ſunt ſigna ſeu accidentia cauſarum ge-
neraliū ipſarū ſūpta a loci varietate. Preter q̄ alia ſunt
accidētia cauſarū egritudinū ipſarū cordis intrinſecarū
ſpiritaliū ab earū ſūpta eſſētia q̄s ſecūdario te ſcire opꝫ
Sūt autē q̄dru.generis tria ſimplicia ſꝫ tripli.naturā eiꝰ
ſinglarit̄ permutataꝫ: ⁊ q̄rū ē cōpoſitū ſignificans ſuper
omnes inſimul permutatas. Inquit enīꝫ. G.ſꝫ propria
paſſio cordis eſt plīm mala complexio: aut equalis aut in
equalis: ſingulis vel cōmixta: plura vel cum materia. aut
mala cōpoſitio: puta ianitio vel repletio receptaculorūꝫ
aut oppilatio i venis eiꝰ ⁊ vijs ſpirituum ac coartatō cor
poris eiꝰ ꝑꝑ coartationē ſpatij caſſule i qua mouetur ex
repletiōe ſāguinis ⁊ humiditatū ibi facta vt in ſuo ſimio
anothomiā īuenit: ⁊ ꝑ groſſiciē ꝑter naturā ibi etiā con-
iunctam prout in ſuo galo reperijt manifeſte. Aut ē ſo-
lutio continuatis quam ipſum non pati cum ſalute poſ-
ſibili Abohali dixit. Aut apoſtema confirmatio cuius
nullate. expectabitur quin mōte preueniatur. Sic egritu
dinum eius eſt plīm mala cōplexio quia frequentius con
tingens alijs ⁊ cū poſſibili ſalute ⁊ ſi cum īpoſſibilitarde
nō ſubito vel cito mortē īducit: vt ⁊ cōpoſitio mala ſolo
ꝯtiui vel apoſte. Idcirco eius ſigna erunt bene ac ſubtili
ter conſideranda. Sꝫ ipſa mala complexio ſiquidem ſit
equalis eiꝰ ſigna obmittantur ad p̄n̄s cuꝫ ſint manifeſta
valde ſicut voluit. G.cū inq̄t. Morbi vero q nō ſunt
niſi i mala cōplexiōe difficile cognoſcūt̄ niſi cuꝫ mutatio
vltia ſit extra naturā cūqꝫ plꝫ ſalutis ſit īpoſſibile magis
ad ꝓnoſticū q̄ȝ ad curatiuū medicū ſpectat. ¶ Solutio
nis quoqꝫ continui ⁊ apoſtematis ſigna cū pus q̄ȝ appa-
reant vel ſimul ⁊ anteq̄ȝ confirmentur ſint mortē ſubito
vel paulatiꝫ finaliter īducētia obmittūtur. ¶ Si vero ſit
inequalis ſiue diuerſa q: vt plīm ē poſſibil̄ curatiōis ⁊ ſi
gna ꝓpria adaptemꝰ q: ē noſtre vtil̄ conſidera. ¶ Si er
go mala cōplexio diuerſa ſit in corde ſiquidē ſit calida ſi-
plex ⁊ pura erit cū ea debilitas corporis minor pulſꝰ cor-
dis tremor ⁊ ſincopis cū agitatiōe ⁊ motu corporis inor-
diato ſeu āguſtioſo ⁊ plurius arteriarū mutatio ꝑter na-
turā q: ad debilitatē ⁊ freq̄ntiā cū icōlitate ⁊ oñqꝫ ad ve
locitatē. Et ſimiliter hanelitꝰ ⁊ eius expiratio cū ex ſuf-
flatiōe calida valde ⁊ īſpiratio vehemētior ⁊ īflamatio to
tius corporis. ⁊ plīm febris cū ſiti ⁊ appetitu frigidi quo iu
uatur ⁊ aeris frigidi īſpiratōe magis q̄ȝ frigidi cibi ⁊ po-
tꝰ aſſūptiōe. Et ledit̄ calido quocūqꝫ cū ſimilitudīe cir-
cūſtātiarū ⁊ ꝯſuetudīe facile īflāmādi. In genere. n. pro
portiōali facilis ē trāſitus dixit Abohali. Si vero frigi
da fuerit cōtraria erūt ſigna. ¶ Si āt ſicca duricies appa
rebit i pulſu arteriarū: ⁊ ꝑ cōſeq̄ns i corpe toto: ac cōſum
ptio ⁊ arefactō multa. Cū. n. cōſūptio corporis cōe ſit ſi-
gnū oī diſcraſie cordis ⁊ paſſiōi cū ſāguis eius ſit formal̄
in alimēto ⁊ dixit Auerois. In ſicca eius diſcraſia erit
maior debilitas quoque pulſus tremor ⁊ ſincopis tardiꝰ
veniēs ⁊ tardiꝰ recedēs aut difficiliꝰ ¶. Si quoqꝫ humi
da fuerit ſigna erūt cōtraria. ¶ Et ſi ꝯmixta ſit ſigna erīt
ꝯmixta. Et q: ſi ē pura erit i ea īuētio ꝓcatarticaꝝ cauſa
rū cū āntecedētis ꝓuatione. ſ. hūoralis eiuſqꝫ alteratio ⁊
reductio erit leuior. Sꝫ ſi cū materia fuerit erīt cū ꝑdicēſ
ſignis ſigna dn̄antis hūoris q̄ hipo. in ſuis innuit āforiſ
mis cū dixit. Cōtēplari āt oꝫ egritudīeꝫ cōplexiōeꝫ eta-
tē ꝯſuetudīeꝫ: artē tp̄s regimē: ⁊ regioneꝫ ac ſigna reple-
tiōis vel cacochimie hic. n. dominātiā hūoꝝ oñdūt: q ēt

ex exeūtibꝰ apparebunt: ⁊ ꝙ erit difficiliꝰ alterabile. Si
vero cor patiat̄ opilatiōeꝫ i ſuis poris aut repletionē vel
inātiōeꝫ ꝑdicte cordis egritudīes erūt fortes: ⁊ freq̄ntes
cū ſigis plurie. plectorie ⁊ cacochimie: vel alicuꝰ euacua
tionis nōbilis ſāguinis proprie vel ſudoris. Qō ſi pa-
tiat̄ coartatiōeꝫ ꝑꝑ vicinitatē vel cōitatē aut colligantiaꝫ
ſigna repletiōis ⁊ plīm ſanguis appebūt: ⁊ ꝑcedēs illorūꝫ
paſſio cū ſeq̄la egritudinū cordis dictarūꝫ debiliūꝫ tn̄ ⁊
variationē habētiū vt dictū eſt ſ. His ergo erūt egritu-
dinū cordis cauſarum ipſarūꝫ in ipſius natura ſpirituali
ter manifeſta. Ex quibus ſecundum. G. curōis ipſarum
intentio eſt ſumenda. ¶ Cura paſſionūꝫ cordis duplex
eſt. ſcꝫ generalis ⁊ ſpetialis: generalis autem eſt quinque
res quarum prima dirigitur ad membrū patiens quod ē
cor. Et eſt vt ſolicite ſtudeamus confortare ipſum eiuſqꝫ
virtutē quia debilem ⁊ vbi cadens eſt vt in ſincopi ex-
geſacere ⁊ viuificare deinde vbi expedit eam reſumere: ⁊
nutrire. Eſt enim cor fundamentum anime: omniumqꝫ
virtutum prima radix: q̄rū aggregatiōe natura conſiſtit
Cuius quidem nature vt hipocra. dixit eſt curare non
medici. Medici vero porrigere nature. Fons quoque
ſpiritus qui eſt radix ⁊ ſubſtantia vite organum ⁊ vehi-
culum virtutum: ⁊ caloris innati cuius vigore comple-
xio conſiſtit in eſſe ⁊ corpus ⁊ omnia membra in eſſe ⁊ vi
gore viuifico ⁊ cōſeruantur ⁊ eiꝰ extictio mors eſt. Hic
cauſa eſt omnium operationum naturalium: vnde ipſe ē
quem naturam noſtrā dicimus. ¶ Ipſum quoqꝫ cor ba-
ſis eſt vite ſeu vitalis virtutis per quam membra recipi-
unt animā primū ⁊ deinde virtutes reliquas ſenſꝰ ⁊ mo
tus ⁊ operationis vite. Nec mors accidit: niſi ꝑꝑ in tpa
mentum complexionis ſue. Merito igitur prius ⁊ ſoli
cite ſtudendum eſt circa ipſius confortationē eiuſque vir
tutis cum hijs q̄ confortant hn̄t interius ⁊ exte. ⁊ per oēꝫ
modū approximatiōis. Secūda vero res nitit̄ circa cāſi
triſecas ⁊ extri. ꝓprias ⁊ cōes taliū egritudinū. Et eſt: vt
auferat ar extrinſeca. Interior ꝓpria abſcidit̄ vicia: ⁊ que
cōitatis ē corrigit̄. Inq̄t. n. G. nō ē poſſibile vllā diſpoſi
tionē curare finaliter: adhuc manēte cā faciēte eaꝫ. Ter-
tia vero vertitur ad modū curādi predictas egritudines
a cauſis ꝑdictis. Cāe. n. ſupius enumerate: aut cānt tales
egritudīes ꝑ modū grauatiōis ⁊ cōculcatiōis coartatio-
nis ⁊ ſuffocationis ſpirituū ⁊ caloris inati i ſua radice re-
ceptaculis atqꝫ vijs Necnon per modū furioſitatis mō
bi vi doloris vel cuiuſlibꝫ alterius accn̄tis ipugnātis cō-
tra naturā: aut ꝑ modū reſolutiōis ⁊ euacuatiōis ipſius
¶ Quorū modū diuerſitas auxilia variat ⁊ dr̄iter īfor
mat. Regiīn quoqꝫ ſiue eiꝰ debitū ignorat̄. Inq̄t. n. hi-
po. nec q̄ſq̄ȝ medicorū mihi inuētꝰ ē: q egrorū habitudi-
nē cognoſcere q̄at: ſicut opꝫ ſi defectiōeꝫ patiat̄. An ipſa
ſit ex venarū euacuatiōe. An ex alia furia vel labore cor-
poris vel accn̄te alio naturā afficiēte: puta replōne ſuffo-
cāte: ⁊ ꝓīde ignoras cibū dare eis: an expediat vel negar̄
¶ Quarta pōit ſtudi. i regimīe cū rectificatione aeris ⁊
aliarū rerū nō naturaliū miſtra debita: ꝓut itētiones exi
gūt ſupꝑdicte. Quita cōuertit̄ ad accn̄tiū correctionē que
ſunt plura ſꝫ plularitatē mēbrorū cōpa. cordi ⁊ ſi nō ꝓpa
ſint. Si. n. ipſū alijs cōpatit̄ ꝑꝑ colligātiā ⁊ vici. vt dictū
ē: q̄ȝto magis alia mēbra cōpatiētur eidē cū ipꝫ cum oībꝰ
tribuat virtutem calorē ⁊ ſpꝫ ⁊ a nullo recipiat. ¶ Inq̄t
n. hipo. Totū corpꝰ ē vna ſubſtātia ⁊ ipſū totūꝫ ē ꝯfluxi

Anna valeat

bile ⁊ cōpaſſi. ¶ Dicte āt ſūt hee quinque generales: q̄
oēs generaliter oib⁹ cordis egritudinib⁹ ꝯgruūt: ac vni
uſcu.cāꝫ generaliter ꝯpzehēdūt: ſꝫ pzimo tres ſūt pꝛicipa
les ⁊ eītiales ī cura ipſoꝝ ꝯplētes: verū due pzime ſunt
materiales ⁊ tertia eſt formalis. Non.n.ſufficit ad verā
cu.confoꝛtare coꝛ debile: eiuſqꝫ virtutē nec cāꝫ paſſionis
abſcidere: niſi ſciatur mod⁹ q̄liter ⁊ cū quib⁹ quodām̄ō
cauſādi nobis pꝛopꝛie demr̄āt vt īfra patebit. At īparuꝫ
vt materialiū: pꝛima eſt vt ī q̄ ⁊ generalioꝛ ī alijs attēdē
dēda generalibus ⁊ ſpecialibus ēt obſeruāda. Oēs.n.de
bēt eſſe confoꝛtatiue vel confoꝛtati admixte. Secunda
vero eſt cāꝫ ex q̄ egritudo pueñit auferēs. Et abſcindē ⁊
Quarta res eſt diſponens ⁊ q̄ñqꝫ ſola ſufficiēs: vltīa eſt
cōplēs: qꝛ rerū p̄ter naturā oīuꝫ cāꝫ explēs ē quoqꝫ coad
iuuās coꝛrigēdo.n.accñtia: q̄ cāꝫ īpediūt coadiuuāt ipſā
Spālis āt ītētio ē quā ex diuiſiōe generaliū accipiētes ī
opatiōeꝫ deducim⁹ vt circa ſingulas eaꝝ ſpāles medici
cias pōam⁹ atqꝫ auxilia qb⁹ p̄dicte ꝯpleātur res genera
lis ītētiōis nec nō q̄litatē ⁊ aptū mōm vtēdi eis. Me
dicina.n.a mō dcā ē vt iſido.ait. Et pꝛmo circa coꝛdis cō
foꝛtationē. Cōplet̄ āt cū hijs q̄ hn̄t ipꝫ tripl'r ꝯfoꝛtare.ſ.
ſbſtātial'r accñta.⁊ vtroqꝫ mō Sbſtāl'r cū his q̄ reſtaurāt
ei⁹ ſbaꝫ ⁊ ſpūꝫ ei⁹ q̄ calorē mltiplicāt qb⁹ reſtaurat̄ vt oꝛ
gāis virtut̄ ⁊ ſbis ꝓpꝛiis ac ꝓpiqs: virt⁹ r̄ſtaurat̄ ⁊ ꝯfoꝛ
tat̄: ⁊ talia ſt̄ cibi ⁊ pot⁹ coꝛdi appꝛopꝛiati. Appꝛopꝛiati ci
bi q̄dē: ſt̄ q ſūt placidi ī odoꝛe delectabiles ī ſapoꝛ̄: q ⁊ ſi
natural'r nō ſūt tales artificial'r cū arōatib⁹ ⁊ ſapidis cō
diūtur Et ſint facil' digeſtio .paucarū ſupfluitatū mlti ⁊
bōi nutrimēti q̄les ſūt carnes faſianoꝝ pdicū pullo. gal
li.auiclarū puarū: ⁊ mōtanarū ⁊ aq̄ carniū īparū: ſeu ſuc
c⁹ īparū p decoctiōeꝫ ī duplici vaſe tract⁹ edoꝝ ⁊ bibēt̄
ariet̄ ſeu ānualis agni ⁊ caſtrati. Epata galliaꝝ piguiū ⁊
iuuenū vitella ouoꝝ recētiū gallina.pdicū ⁊ faſianoꝝ ſō
bilia vel ſeroſa. Et pāis mūd⁹ q bn̄ generat ſāguinē. In
quit.n. Ioānici⁹ bonus ci.ē q bonū generat ſanguinem
ope: ⁊ cōmeſtiōe q̄lis ē panis mūd⁹ caro ānual' agni ⁊ pi
ſciū medioc͂ꝝ magis mobiliū ⁊ minus piguiū ⁊ ſq̄moſo
rū ꝓpꝛie maioꝝ ⁊ petrioꝝ. ¶ Potus quoqꝫ vini ſbtil'
dari ī ſubſtātia ī coloꝛe rubei vel ſubru.aromatici medio
crē hn̄tis ſtipticitatē ⁊ placidi in ſapoꝛe. Inqt.n.hipo.in
āf.facil'⁹ eſt repleri potu.ſ.tali q̄ꝫ cibo. Accidental'r vero
ipꝫ cōſoꝛtāt odoꝛes ⁊ medicie q̄ cōtēperāt eius cōplexio
nē ⁊ ſubſtātiā vniūt: ⁊ ſic virtutē eius cōſoꝛtāt q̄ repellūt
nocētia.⁊ cōpus ī vita conſeruāt. Inqt.n.hipo.virtut̄ vi
te ē cōtraria repellere ⁊ nō recipe. ¶ Maꝝ q̄dā ſūt illud
agētes a ꝓpꝛietate vt ē terra ſigillata karabe mirobolāi ⁊
ſimil. Quedā a cōplexiōe: q̄rū q̄dā ſūt calide q̄dā frigi
de: q̄dā ſicce q̄dā hūide: ⁊ q̄dā tpate ⁊ q̄dā vtroqꝫ modo
vt īfra dicet̄. Et ex illis ē roſa ⁊ oleū eius. Inquit.n. G.
oleū ro.cōſoꝛtat calefacta.n.infrigidat: : infrigidata cale
facit mō vtroqꝫ qꝛ ſbſtātial'r ⁊ accidētal'r ipꝫ ꝯfoꝛtāt cibi
mediciales ⁊ medicie cibales ſimplices ⁊ cōpoſite. Sim
plices ſūt caro ſerpētis: ligua bouina boꝛago. Endiuia
acetoſa ⁊ ſimiles q̄s īfra ſufficiēter enumerabimus. Cō
poſite ſūt q̄ ex p̄dictis cōponūt̄ cū aliq̄bus ex medicinis
ſimplicibus īfra enumeratiōis decoctis ⁊ patis acquirē
tibus eis virtutē ītētiōi hite cōuenictē. Virtutē āt cadē
tē ſubito vt ī ſicopi expgefacerent irroꝛatō ⁊ aſperſio cuꝫ
foꝛti ipulſione: ⁊ iactu ſubito atqꝫ frigide actu ⁊ pꝛopꝛie
roſate ſupꝛa faciē ⁊ mēbꝛa. Et ſi fiet mixtio muſci cuꝫ ca ⁊

q̄ñqꝫ cōfert miſcere cāphoꝛā ſādalos ⁊ ſimilia ſecūdū di
uerſitatē cāe ⁊ mōi: fricatiōes aſpe ligature doloꝛoſe: au
riū tractiōes: ⁊ euilſiōes piloꝝ ſtrepitus ⁊ clamoꝛes. Ex
pgefactū āt viuificat oſſa: ex pane calefacto ī vio p̄dicto
liphato cū aq̄ ro.vel bugloſa diſtillata ꝑut exigit diſpoſi
tio. Inqt.n. G.talis cibus citā facit reditionē ⁊ reditur
cito qꝛ actu frigidū ⁊ añ q̄ꝫ calefiat actu: a ꝓpꝛietate cito ī
ſpirituū ſubſtātiā pmutat̄: mēbꝛa quoqꝫ velociter nutrit
Viuꝫ.n.velociter ⁊ multū nutrientium ē maxie vinum
Cum dixit. G.ſic virtutem viuificat ⁊ confoꝛtat. Sed
miſcuit ei panem calefactum panem quidem vt eius nu
trimentum quod eſt facilis reſolutionis firmū ſit ⁊ pdu
rans quamdiu auferatur diſpoſitio cāns. Caruꝫ inquit
enim. G.quecunqꝫ humidam ⁊ liquidam conſiſtentiaꝫ
hn̄t nutrimentum dant cito diſſolubile vt in breui tem
poꝛe alio opus ſit: que autem duram ⁊ ſolidam hn̄t mul
tum tribuunt ⁊ perdurant. Talem autem virtutem ex
pgeſcāꝫ ⁊ viuificatā reſtaurant cibi ⁊ potus pꝛedicti: vbi
hoc expediat. Talis autē expedientia a diuerſitate cārū
⁊ mōꝝ cāndi d̄pendet vt īfra patebit. Secūdo ꝯſiſtit ſpe
cialis intentio circa abſciſiōeꝫ cauſaꝝ ſpiritualiū egritudi
nū ſuperius diſtinctarum: exterioꝛ ergo auferatur ⁊ per
mutetur. Interior que pꝛopꝛie eſt eius egritudo abſcin
dat̄. Et ſi quidem ſit mala complexio pura alteretu:
Si cum materia replente oppilāte vel coartante euacue
tur: deinde ſi aliquid remanſerit alteretur. Inquit eniꝫ
G. Manifeſtum ē āt q̄ facietiū cāꝝ diſcraſiā p euacua
tionē ē ſanatio: ipſaꝝ vero diſcraſiaꝝ alteratō: ſanatio ē
Si quidē ītētio p̄mittēda eſſet pꝛime ītētioni vel rei que
circa coꝛdis cōfoꝛtationē vertebatur eiuſqꝫ virtut̄. Di
xit.n. G.oꝫ vniuſcu.egritudinis cāꝫ abſcidere pꝛi⁹: dein
de ad eā q̄ ab ea facta ē egritudine pueñire: ſꝫ cū virtus q̄
in curatiōe pꝛicipalis exiſtit nō ſubſtat imo deficiat. Et
cū deficit nō valeat curatio: nec accñs p̄ſtet ſolatiū. Oꝫ
pꝛimo coꝛ ⁊ virtuteꝫ eius cōfoꝛtare tanq̄ꝫ ī cura pꝛioꝛē: ⁊
ſi non totaliter pp p̄ñtia cāe quoquo mō poſſibilioꝛ iu
uetur ab ea.n.oīs pꝛima intentio ſumitur quoqꝫ nocuū
tū eſt pericl'oſius. ⁊ ad inferendam moꝛtem ꝓmpti⁹: de
inde opoꝛtet debilitatis cauſam abſcindere vel ſimul per
mixtione auxilioꝛuꝫ vtrāqꝫ rem pꝛoſequi vel viciſſiꝫ age
re. Eſt autem ipſoꝛum aut illioꝝ permixtio triplex par
tialis: ⁊ localis.⁊ tēpoꝛalis vt ſupꝛa mr̄auit. ¶ Hac auteꝫ
rē ſeu ītētionē cōplēt medicie: ⁊ ꝓpꝛie coꝛdiales cibi quo
que mediciales. Medicinaꝝ āt coꝛdialiū q̄dā ſūt ſim
plices ⁊ q̄dā ꝯpoſite: ⁊ ſimpliciū q̄dā ſunt ex aīib⁹ ſūpte
quedā ex terra naſcentibus quedam ex mineralibus ⁊ ex
iſtaruꝫ q̄buſlibꝫ quedā ſūt frigide quedā calide quedam
ſicce quedā humide: ⁊ quedā tpate: ⁊ q̄dā ſolutiue. Sci
uiſti.n.ſ̄ cum de ꝯſolatione mediciaꝝ ſoluentiū loq̄ban
tur q̄ mediciarū q̄dā ꝯfoꝛtāt tm̄ q̄dā cōfoꝛtāt altetādo ⁊
q̄dam ſoluendo. Frigide ex animalibus ſunt os de coꝛ
de cerui ⁊ ebur. Calide ex eis ſunt coꝛda ⁊ pꝛopꝛie poꝛci
pp conuenientiam nimiam: caro ſerpentis muſcus ſeta ⁊
pꝛopꝛie cruda: ⁊ terre naſcentibus frigida ſunt roſa mir
ta acetoſa coꝛiandrū acetoſitas citri granata ⁊ pꝛopꝛie ace
toſa nenufar endiuia ſandalus ſpodium fex non aduſta
maciana ⁊ camphoꝛa. Calida ex eis ſunt doꝛōigi zedoa
ria ciminum zurūbeth croc⁹ vterqꝫ beē xiloaloes gario
fili enula ⁊ ābo ſt̄ mirabiles meliſſa ⁊ ſem̄ eiuſmacis al
cheſebꝛam, ⁊ ſemē eius cubebe acetoſa ⁊ ſemem ei⁹ ⁊ car

damomū quod.n.eterogenee eſt nature:pōt dici calidū
Frigida ſūt ſolū ⁊ cortex citri ſpica cinamo.indū .dama
ſce.⁊ gariofilatū magnū ⁊ calamē.ireos liliū menta ozi-
mū vtrūq; ſticados ſādarachaligua auis magaleph odō
galie ⁊ in ſūma omnia odorifera. Temperata ex eis ſūt
ligua boui.⁊ aqua eius cuius decoctione ſis audax cum
cibis ⁊ potibus:⁊ borago karabelaca.vſnea ⁊ pōa dulcia
⁊ odorifera ⁊ grana:dulcia ⁊ muza:ex mineralibus ve-
ro frigida ſūt coralus margari.lutū ſigillatū:⁊ armenuz
Calida ē ābra:tēꝑate ſūt aur; argē.lapides ꝑcio.⁊ ꝓprie
iacitus Sicce ſūt oēs ꝑter lac pōa gra.dulcia ēdiuiā lin-
guam boui.boraginē:⁊ nenufarē q̄ ſūt hūida. Ex reſolu
tiuis vero quedā ſoluūt colerā vt mirabolanus citrinus
tamaridi ⁊ prūa muza ex eis ſūt viole ſuccus roſarū ⁊ aq̄
īfuſiōis ear; recētiū Quedā ſimilia vt agaricū mirab.ke
bulus ⁊ ēblicus. Quedā mīa; ⁊ epithimū lapis armen⁹
lapis lazuli mirab.idi ⁊ belerici quedā falſa ⁊ mliā vt ſti-
cados ⁊ polipodiū. Quedā hūores aduſtos vt mirabo.
nigri ⁊ idi ſene ſūiſterre quē diximus eſſe de numero ꝑcio
ſar; mediciar;. Quedā mūdificāt a ſāgaie ⁊ ſpū vt melif
ſa. Quedā mūdificāt ſāguinē vt lupil.capillo.ve.ēdiuia
⁊ ſimilia:hec ſūt ſimplices ex quib⁹ eligere hēs:que tue
ītētiōi ſūt conformes:ſiue alterare ſiue digerere ſiue ſol-
uere:ſiue vtrūq; ſimul itēdas. Etiā ſi aliquā ex quattuor
egritudinibus ſpiritaliter iſpicias. Oēs nāq; conueniūt
īſil' ⁊ icōfortatiōe debilitatis ꝓprie ſed aliter vna q̄ȝ alte-
ra ⁊ vna eſt vni diſpōi ſeu accīti cordis ꝓportiōata alia
vero alteri Debilitati nāq; appropriat⁹ eſt crocus ſpica
ābra poma ſ̄dolētia ⁊ oia tēꝑata. Trēori vero:hec mirra
vſnea:ſādaracha karabe doroīgi valde mira.bibiti. Tre
mori vero a cā extriſeca.ſ.ex triſtitia ⁊ timore. Endiuia
ſpodiū ⁊ ēblici calido.excoriādrū lacha ⁊ cimiū frigi.li
gua auis ⁊ lac ſicco.mumia ameos karuimuſcus ozimū
gariofilatū ꝯferūt trēori ex multa ⁊ ſtata cōeſta. Calamē
tū ireos:⁊ ſādali cōferūt trēori accīti i febre:⁊ aur; bibi-
tū ⁊ litū. Enduia vero ſincopi. Spodiū ei ⁊ proprie fac
te ex effuſiōe colere ad ſtomacū vel a ſtōaco bibitū ⁊ litū
lingua bo.⁊ magaleph cū aq̄ mellis bibitū doloribus cō
dis ⁊ mlie ai.⁊ ei qui loquitur ſolus aurū ⁊ ſpodiū mlie
⁊ timori de preteritis ⁊ timori de futuris. Muſc⁹ mlie
ex ſolitudie:xiloaloes ēt q: lectificat ozimū gariofilatum
enula:⁊ oia arōatica oibus maxie ſi fiat ex āguſtia ⁊ om-
nia aromatica proprie vt ē odor galie ⁊ calamētuz ireos
⁊ ozimū ſupaſpſo aceto:⁊ odoratū exiccat ſincopatū ⁊ ſa
nat eū. Cōpoſite ſūt q̄ ex his ꝯponūtur ⁊ ſimiliter ſi egri
tudo ſit iſtrumētalis vt aperire ⁊ euacuare plectoria ⁊ ſā
guinis habūdātiā q̄ eē cāz ei⁹ plurimū cōſueuit:itendas
vtere phlebothomiā baſilice dextre ⁊ ſi repletionē vapo
roſā ⁊ fūoſā:quā tibi fūoſa multū expiratio cū mēti.tur-
batiōe oñdit. Cōplexio etas ⁊ hitudo ⁊ regimē ꝑcedens
phlebothomiā ſiniſtre baſilice celebrabis. Sȝ ꝑ dicta au
xilia variabis varietate egritudinū ⁊ cāz efficiētū ipas i
fortitudie ⁊ debilitate. In dbilit.nāq; cordis approxia
bis leuia i pulſu fortia i trēore fortiora ⁊ in ſincopi fortiſ-
ſima:adhuc ſi carū; cā ē debilis leuia: fortis fortiora:nec
nō ſi ſit ex ꝓpria cordis paſſiōe fortiora:ſi ex cōpaſſiōe le
uiora:⁊ tñ cōſiderata natura ⁊ dignitate ꝑticulari:q̄ cor-
di ē oia approximabis cū mō ⁊ nō ſbito fōtia neq; pura.
Ait.n.y.ſ; mltū ⁊ repēte.clareſacere aut ifrigidare reple
re:aut euacu are vel quolibet corpus mouere nō o;. Sa

lax.n.ē.⁊ qūo nature iſuaue:maxie vero debiliter vt hic
ſuppōit cū ergo i talib⁹ egritudibus replō ad euacuādū
iuitet:q: debilitas virtutis ꝓhibeat partiatur phlebotho
mia tenēdo mediū. Hec.n.G.edocuit:nec obmittatur
oio maxie cū replō debilitatis cā exiſtat. Itē āit Alboha
ly āplius ea dare pura q̄ alterāt maxie frigida ⁊ que laxa
faciūt pricipalibus mēbris timoroſū ē i re vite. Ages.n.
cū ſimplicibus leuibus maxie i pricipio ⁊ paulati deuēi-
es ad cōpoſita ⁊ fortiora vbi priora nō ſufficiāt vt excell⁹
auxilior;:nō ſit ſuccedēs auxiliorū effectiua paulati: pro
pōtio cū ſalute.hic.n.ē operatō ſ; ſapiētiā.preſtat.n.iua
mē preter aliquid leſiōis:⁊ frigidis admiſceb cala.vt cro
cū ⁊ gariofilos ꝑꝑ calorē naturalē ⁊ ſpm ⁊ calidis laxatis
odorifera ſtiptica vt ſpicā ⁊ maſticē karabe roſā ⁊ mirrā
quibus ꝓhibeas cōfortādo a facili reſolutiōe cui ſūt pa-
rati calorē ⁊ ſpm. ¶ Si vero patiatur ꝑꝑ vicinitatē vel
coitatē mēbror; corrigatur diſpō mēbrorū vicinantiu; ⁊
coicātiū:ſuperiorū prout ſuperius diximus:⁊ iferiorum
ꝓut ifra dicemus cū auxilio dei ⁊ ſi aliquid mittant eua-
cuetur ⁊ quod remāſerit vel regnabitur deriuetur ⁊ per
īterualla modici tēporis expurgetur deide cōfortetur:⁊
duct⁹ coru; quibus ſuperflua eor; conſueta ſunt expur-
gari apiātur. Ipſumq; cor recipiens confortetur ne reci
piat vie ſtringantur ⁊ quod influit repellatur:⁊ ſi quid i
fluſū ē reſoluatur:ꝓut i cura catarri te ſcire facimus quo
ru; auxilior; talia cōplētur. Ell; ſeu medicinā huius ſu
perius hūiſti. Tertio ꝯſiſtit ſpetial itētio circa conſidera
tionē mōi cāndi qui cū ſit duplex vt dictum eſt ⁊ diuer-
ſus ſecūdū eius diuerſitatē diuerſis auxilijs ē vtēdū:op;
n.variare ⁊ eligere oia auxilia:tā cōfortatiua q̄ȝ abſciu-
dentia cā; ⁊ alterātia ⁊ vniuerſale regimē:⁊ ea adaptare
vnicuiq; modorū ꝓut rō exigit. Si ergo cauſent cordis
egritudies p⁹ duorū modorū dictorū oia cōfortātia ite-
ri⁹ ⁊ exterius approximāda abſcidētes cās ⁊ ēt alterātes
debēt decliare ad calefactionē ⁊ hūorū ſubtiliationem ra
ſ̄factionē corporis ⁊ reſolutionē ⁊ attractionē materie ca
loris ⁊ ſpūs de cētro ad circūferētiā corporis. ¶ Adhuc
ſi cā eius ſit dbilis leuia ſi fortis fortiora nec nō ſi ſit ex ꝓ
pa paſſiōe cōdis fortiora:ſi ex cōpaſſiōe leuiora. Regien
quoq; i oib⁹ nō naturalibus reb⁹ quod ē q̄rte intentiōis
generaliter ſit tale. Locet āt patiēs i domo cui⁹ aer ſit tē
perate calus naturaliter:aut artificialiē cū ignis tēpati ac
ceſſiōe ſuffūgijs ex ſpica:ligno aloes galia ⁊ ſimilib⁹ in
q̄ ēt ſternāt folia ⁊ rāi plātarū calida ⁊ redolentiū vt citri
aromaticorū roriſmarini calaſīti ⁊ aliarum ſuperius no
minatarū medicinarū. In cibis confortantibus ex prece
dēis ſint medicine tales cal'e ſubtiliatiue ⁊ apertiue mix-
te vel aſſociate:⁊ ſit eorum q̄ȝtitas pauca ſubſtātia non re
ſūptatiua vel ſolum viuificatiua concedas:⁊ ꝓprie vbi
replō ad ſincopi ꝑducat quo cāu o; tantu; viuificare vir
tutem deinde ad remedia replonis redire. Similiter ⁊
pot⁹ ſit vini talis q: ſubtilis ⁊ clari magis virtuoſi per te
exhibiti. ¶ Exercitia vbi ſint poſſibilia tēperata:⁊ frica-
tiones aſpe ꝓcedentes a ſuperiorib⁹ ad inferiora excēi.
trahentes a corde ⁊ ſpiritualibus ad circūferentiam cor-
poris atq; cutem. Somnus ⁊ vigilia ſint temperati vi
ciſſiq; ꝯceſſi:vt quod digerit ſomnus euaporent vigilie
Inātō ſit corñs virtuti l;.n.replō manutionē fortē requi
rat virtus tñ que tolerare habet ⁊ regulare non aſſentit
vnde paulatim oportet agere ⁊ illud cum fricationibus

ductis reſpicientibus replo͞eꝫ tertie digeſtiõis ⁊ earū ve-
naꝝ ⁊ abſtinētia cibi ⁊ potus repletiõeꝫ reſpiciētē p̄me di
geſtiõis: maxie ſi ĩ humoꝛibus nõ ſit putredo. Qua exñ
te deſperādū ē de īfirmo ⁊ ꝓprie ſi ĩ viſceribus ē apoſtē a
que ſufficiāt: donec apparet robur in pulſu. Et tūc oꝫ cli
ſteribꝰ vti reſpiciētibꝰ repletioneꝫ inteſtioꝝ ⁊ primarum
venaꝝ: replō.n.locū non hꝫ ſꝫ cõtentetur cibis ⁊ potibus
pauci ⁊ ſubtilis ac reſolubilis nutrimenti in medio tēpo
ris q̄lis dietat extenuatia dieta īfra in p̄mo de cura oppi
latiõis epatis: ⁊ quarto de regie ſāitatis. Et cū ſubtiliāti
bus icidētibꝰ ⁊ diurepticis non ꝓpatis: ⁊ ĩ pauca q̄titate
oblatis pꝛout conueniunt ad ſubſtentandum donec re-
plectio educatur nõ reſumēdū: ⁊ hoꝛa ſincopis oio p̄uati
preter panē ex mõ vt ſupius iā ē dictū. nā viuificata vir-
tus p illū ſtatiꝫ redire oꝫ ad diſpoſitiõis ⁊ repletiõis curā
cū euacuatiõe nõ cū renutricatiõe. Alie accidentibꝰ ſic re
gatur vt ad irā idignatiõeꝫ ⁊ ſolicitudinē ꝓuocetur. Si
vero cauſetur p modū reſolutiõis ⁊ euacuatiõis omnia
predicta ĩ oppoſitū cõuertāſ ac ēt regimē ĩ oibꝰ q̄ dicta
ſūt. ¶ Alteref ergo primo aer cuꝫ redolētibꝰ ex herbis
plātis folijs ⁊ floꝛibus frigidis ⁊ ſtipticis: ⁊ pꝛopꝛie cum
mirto ſalicibus: ⁊ citõijs: ⁊ roſis ⁊ ſpēbus ſuperius nõia
tis vt ſādalis cāphoꝛa ⁊ irroꝛationibus aq̄ꝝ frigidarum
vt aq̄ roſaꝝ frigida pluuiali ⁊ odoꝛibus frigidis ex aceto
cū aq̄ ro. mixtis ſādalis ⁊ cāphoꝛa ⁊ flabellatiõibus ⁊ vē
tis. Exercitia fricatiões caleſactiões pēitus obmittātur
Jniūgatur q̄es coꝛpoꝛis ⁊ aie. Cibus ſit ex predictis ⁊ el
lectis ex ſolidis ⁊ viſcoſis mediocriter tñ vt ex eis poſſit
preualere virtus vt ē panis ⁊ ſoꝛbitiones facte excõdro
oua tenera ⁊ teſticuli galloꝛum nutritoꝝ ex lacte cerebra
poꝛcoꝝ ſufficiēter decocta ex albo iure cū puluere coꝛian
dri cõdita. Fructus ſtiptici ⁊ põtici: vt citõia pira ſoꝛba
meſpila: ⁊ ſimilia non multe q̄titatis cū noceāt ſtõaco lꝫ
hūoꝛes īſpiſſēt. Potꝰ āt ſit vini aquoſi ac īfrigidati ⁊ cū
aq̄ liphati ĩ pꝛicipio cibarii acceptū ⁊ hoc pp diſcraſiā pp
ſincopiꝫ āt ſit calidū ſbtile ⁊ arõaticū caleſactū cuꝫ pāe vt
cito reddaſ ꝓpter materiā: ⁊ ſit vinum nigrum groſ. ⁊ ſti
pticum ⁊ bꝛeuiter quecūque hñt īſpiſſare: ita tñ ꝙ altera
bilia ſint p naturā. Cū vero natura ſit debilis in alteran
do ⁊ q̄litas coꝛpoꝛis mioꝛata. Et predictis cibis dare ꝑpꝫ
paꝝ ⁊ ſepe ſic.n. in predicto mõ caliditatis ipſarum pau
lati ē digerenduꝫ ⁊ euacuādū: ita in p̄nti paulati ē renu-
triēdū: ⁊ reſtaurandū. Vigilie ſint tēperate Somnꝰ le
uis non ꝓfundus. ¶ Jnanitio ſupfluoꝝ ⁊ hūidoꝝ ſecū
duꝫ q̄titatē aſſūptoꝝ ē vtilis ⁊ ꝓuocāda cū lenitiuis ⁊ lu
bricātibus ante cibū exibitis ⁊ põticis poſthac cum coli-
rio ⁊ cliſteribus leuibus. Sꝫ hūoꝝ ⁊ hūiditatū euacua-
tio ſeu reſolutio eſt ꝓhibenda oio. Jnducāſ ad gaudiuꝫ
tēperatum vel remiſſū ⁊ leticiam ⁊ ſpē future ſalutis. ¶
Cõuertitur vlterius ſpālis ad accñtiū coꝛrectionem q̄ ſt
plura ſꝫ pluralitatē mēbꝛoꝝ cõpatiētiū coꝛdi vt dictum ē
Pꝛio vicinoꝝ ex ꝓpiquo: vt ſpiritualiū ⁊ ſupioꝝ ani-
maliū colligatoꝝ eis quoꝝ curā ſupiꝰ habuiſti ⁊ inferio-
rū naturaliū vicioꝝ ex longinquo: quoꝝ paſſionuꝫ xpo
duce īfra põemus auxilia. Deiceps rememoꝛabimur cõ
poſitas medias ꝓpꝛias ⁊ exp̄tas egritudies coꝛdis dictas
ſꝫ vnā q̄nq꜓ cauſaꝝ ipſarū ſupiꝰ dictaꝝ icipiētes a cõfoꝛ
tanibꝰ ⁊ pꝛopꝛie ab odoꝛamentis eo ꝙ refocillando ſpi
ritus confoꝛtantur citius. ¶ Jnquit enim. G. qui cele-
rius vult reintegrari reintegratur odoꝛibus.

¶ Capitulum ſecundum de medicinis ſimplicibꝰ ⁊ cõ-
poſitis ad omnes paſſiones coꝛdis.

Alienus ait ad p̄maꝫ
āt oium reddamus nunc
egritudinū q̄ ſimilibꝰ in
naſcitur: eſt aūt mala hic
coꝛdis ꝯplō talis. Et ſub
dit oſtenſum eſt. n. in ſe-
cundo huius libꝛi. ſ. tera
pentine ꝙ neceſſariuꝫ eſt
genus egritudinis huiꝰ
vꝫ medico ad ſciēdū. Et illud quidē quod plim eſt con-
tingens vt ſuperius dictū ē: plerūq꜓ ledit. Cū.n. non ſit
bene terminabilis in coꝛde ipſo ſed plim extenſibiliſ cum
caloꝛe ⁊ ſpiritu ad totum coꝛpꝰ omnia membꝛa ledit le-
ſione pꝛincipii ac euerſione eucraſie pꝛopꝛie cuiuſlibet
membꝛi. ¶ Pꝛoinde neceſſarium eſt inueſtigari nunc
vt opotune ſanetur ⁊ metodo: que eſt iam dicta nõ a me
dicinis ſimplicibus dictis ⁊ compoſitis que ſequūtur in
cipientes. ¶ Odoꝛamentum calidum conferens paſſio-
nibus coꝛdis a mala complexione frigida cauſatis. Re.
balſamitam vel maioꝛanam folia citri ⁊ pomum eius ⁊
irroꝛa vino ⁊ ſuperaſpge puluerem garioſ. aut inuolue
burſam ſcarlati in eis ⁊ odoꝛentur. ¶ Aliquid frigidum
conferenſ paſſionibus coꝛdis ⁊ calida diſcraſia cātis. ℞.
roſa. ſandal' margarita. cima. mirt. irrōentur aceto ⁊ cam
phoꝛa: ⁊ q̄nq꜓ irroꝛatur parū vini odoꝛiferi. Et ex ſimili
bus eſt aqua ro. ſola. Aliquid calidum ſit ex garioſil' nu
ce muſ. cipo thure folijs lauri ⁊ galia muſ. cuiꝰ odoꝛ epi-
leptici excitāſ calamētū ireos ⁊ alharaū: q̄ cū irroꝛāſ ace-
to ⁊ odoꝛat ſincopizatꝰ ſanaſ. Et ex illis ē pomū ꝯfectuꝫ
ex eis ⁊ ābꝛa ⁊ muſco ꝓut ĩ ſoda dictū ē: ⁊ gallina aſſa cuꝫ
ill' frixa ⁊ odoꝛata. ⁊ aq̄ floꝝ arāncioꝝ ⁊ citroꝝ. Suffūiga-
tiões fiāt ĩ frigida cū ipſaꝝ ex cõfectiõe iere: quā Nico. ĩ
ātidotario ſuo deſcripſit. ¶ Ad idē fiat ſuffūigiū ex aui-
clis epanis q̄ ſūt. ℞. ābꝛe. ʒ. i. lignialoes. ℈. ij. muſci. ʒ. i.
carbonū ⁊ palmitibꝰ vitis gummi arabici ana. ʒ. ii. galia
muſ. ⁊ ligniū aloes cõuertāſ in carbões ⁊ cū aq̄ ro. diſſol-
uāſ oia ſimul ⁊ glutinenſ ⁊ liſoꝛmēſ auicle: q̄ꝝ vna ſuper
pꝛūas põaſ: ⁊ ſuffūigetur cāera. Et ſūt qui ſuffūigāt ex li-
gnoaloes madeſcō in vino ſolum ⁊ eſt bonuꝫ ⁊ ſuaue cu
ius odoꝛem diligunt pꝛincipalia ſicut dicitur. Aboali
Alie fieri poteſt ex pꝛedictis frigide ad eas ex cauſa cali
da. Sunt autem frequenter appꝛoximande ⁊ pꝛopꝛie ſuf
fumigia immo raro ſicut ſupꝛa in ſoda te fecimꝰ ſcire ſuf
fumigia enim replent ⁊ diſſoluunt cerebꝛum inflaman-
do ipꝫ ⁊ ſpiritualia oia cū ſupfluūt. Jnq̄t hebē meſue ſi
rupi ex inuentione noſtra de ſucco acetoſo ⁊ ſucoꝝ macia
noꝛum ⁊ in ſucco aleuie conferunt plurimum ⁊ tremoꝛi
⁊ omnibus paſſionibus coꝛdis calidis: ⁊ pꝛopꝛijs. Et ex
illis eſt ſirupus aceoſus diarodon. ¶ Paſſionibus ve
ro eius frigidis ⁊ cauſatis ab oppilatione receptaculoꝝ
ab humoꝛibus groſſis ⁊ viſcoſis difficilis eradicationis
oximel ſimplex ⁊ ſquiliticum. Jteꝫ trociſci de campho
ra ad pulſum coꝛdis ⁊ tremoꝛe calidum ⁊ febꝛem extin-
guunt ⁊ confoꝛtant deſcriptione almanſoꝛis. ℞. ſpodii
ſeminis cucumeris ⁊ ci. ſcariole poꝛtulace roſarum ſanda
li albi ana partes equales ⁊ pꝛo vno quoq꜓ pondere au-

ti vnius ex eis ſumatur camphore trium granoꝝ ordei
pōdꝰ ex qbꝰ cū ſucco maciāoꝝ ꝯſpſis ⁊ croci.ʒ.i.fiāt tro
ciſci au.vnius de qbꝰ qꝫ die tribuatur vnꝰ vſqꝫ ad du
as ebdo. Itē lac de quo extractū ē butiꝝ ē fortius. Item
p̄rūa nutrita aceto vel agre.ſūt cibus cōuenicēs. Iteꝫ tro
ciſci de ſpodio ad pulſū treorē ⁊ ſincopi ex caliditate flu-
xū ⁊ colericā paſſionē mlica ⁊ tremorē ſecūdū idem. ℞.
ſpo.ʒ.x.roſaꝝ albaꝝ.ʒ.xiii.ſeminis acetoſe portulace gra
norum corīā.īfuſorū i aceto ⁊ tōrefactoꝝ mirtiloꝝ.ʒ.vi.
pulpe ſumac.ʒ.ii.ſ.amili aſſe berberis galange ana.ʒ.ii.
marga.corali ru.aā.ʒ.i.oſſis d̄ corde cerui.ʒ.ii ſādali alo.
ʒ.i.gūmi arab.ʒ.i.confice cum ſucco agreſte: ⁊ da cum ali
quo rob.ſtiptico ⁊ ſucco bugloſe. ¶ Item mirabola.con
di.ſecūdū modū noſtꝝ. Iteꝫ troci ci muſ.⁊ de xiloaloes
ꝯfert eis ex cā frigida quoꝝ cōfectio ē ſecūdum eūdē. ℞.
maſti.ſpice xiloaloes ciamo.gario.galie muſ.cubebe car
domōi maioris ⁊ minoris: corticis citri oīum pōdus aur.
vnius ex hiis oībꝰ cum vino odori.aſperſo fiant trociſci
conferunt ēt ſincopi magne: ⁊ pue. ¶ Potio cōfortās cor
⁊ ꝯferēs treori ⁊ ſincopi calide ⁊ frigide. ℞.bugloſe pul
uerizate aur.i. diſtēpa ad frigidā cū vino ⁊ ad calidā cū
aq̄ ro.⁊ da hora ſōni nocribꝰ cōtinuis. Itē gaꝛ.muſcloꝝ
pulueriʒatoꝝ.ʒ.i.ſumāt diſſoluta in.xii.aur. lactis dlcis
i ieiūio valꝫ frigidā. Itē tiriaca mitridatum cōfectio de
muſco dulcis ⁊ amara emēdāt cordis frigiditatē ⁊ humi
ditatē cerebri ⁊ ſtōaci ⁊ cōferūt paſſiōibꝰ corum frigidis
Dyābra quoque ⁊ ellꝫ de gemis. Cōfectio de xiloalo-
es confectio quoque alkeſmes ⁊ ellꝫ ſarbotheg: quorum
deſcriptiōe i ātido ario noſtro poſuimꝰ. Et ex expꝰtis ſꝫ
nos ē; vt aſſumatur cor porci ſicut aſſūitur de torace eius
cū ſāguine ſuo ⁊ ex gar.maſculis pomocetur ⁊ aſſetur ſuf
ficientur lento igne deinde comedatur ⁊ ſuperbibatur
vinū ſubru.clarum odori.tēpera.⁊ liphatū cū aq̄ buglo.
valꝫ āt ad paſſiōes cordis frigidas: ⁊ calidas cū aromati
bus frigidis vt ſūt roſe ſādali magaʒire ⁊ vīo albo ſuper
bibito cuꝫ aq̄ ro.liphato. Et cōfortat cor a proprietate nu
trit. Dixit Aboaly. Cerebrum hoīs cerebrū galli. pul.
pulmo vulpis Stoācuꝫ vētres gallinaꝝ ⁊ pelles inte-
rio.īparū Epar ep adib. Renes: renes edi. Veſicaꝫ: ve
ſi.muſtelle Neruos ner.nutriūt ⁊ cōfortāt: ⁊ ſic de aliis
Nutricō.n.⁊ cōfortatio fit a ſimili vt dixit. G.cum ait
vna q̄qꝫ ſpēs alis ſimili totis ſubīis ⁊ ꝓprietatibus alimē
to nutritur vt hō ex pāe ⁊ carnibus.canes ex oſſibꝰ. Eq
ex paleis. Turdi ex iuſquiāo Cōturnices ex elleboro: ⁊
ſi vnaq̄qꝫ ſpecies primū hēat alimētū vel cibū: ⁊ vnū qd̄
q̄ īdiuiduū atqꝫ mbꝝ p̄mū cibū hēbit. Qd̄ videt̄ niueꝛ
⁊ approbaꝛ Aboali cū dixit q̄ vicuiqꝫ corpoꝝ vnicuiqꝫ
mēbro ieſt ꝓpetas vt ab vna medicia patiaꝛ ⁊ nō ab alia
Epithia cōfortās cor debile ⁊ corpus ex malitia comple
xionis calide conferens trēori calō febre qd̄ dixit Archi
ge. ℞.ſādali magaʒiri ſpodii aā.ʒ.ſ.ſūitatū mirti corian
dri ana.ʒ.iii.roſaꝝ ſēis ēdiuie ⁊ acetoſe aā.ʒ.iii.macis.℈.
i.croci.℈.ſ.aque ro.quod ſufficit. Et q̄n̄qꝫ additur cam
phore.℈.i.cū diſpō exigit ⁊ exceſſus caloris ⁊ ea ⁊ nō vi
frigoris itige pānū lineum ſimplicē vel de ſirico albo ⁊
ſupra cor frequēter appone Et ſi appuerit ſiccitatis ex-
ceſſus adde paꝝ ſucci pomorū dulciū: vel bugloſe vꝉ lac
tis. ¶ Aliud conferens tremori ex frigida cā. ℞.macis
gar.vſnee karabe ana.ʒ.ſ.acos karui aniſi ana.℥.i.tertiā
partē xiloaloes ābre muſci ana.℈..itroci.℈.ſ.ſucci bug
loſe aque ro.⁊ vini odoriferi ana.℥.ii. Tepefiant ⁊ inſu
datur tela ſirici rub.duplex.⁊ ſ̄ cor apponatur ſepe. Itē
aliud ex inuētione noſtra cōferēs oībꝰ diſpoſitionibꝰ eiꝰ
frigidis. ℞.ligni alo.ſeminis ozimi gariofilati ſeminis
meliſſe ſeminis ligue bo.aā.ʒ.ii.floꝝ citri ſanſuci.aā.ʒ.i.
gaꝛ.karabe coralli ru.aā.ʒ.i.ſucci lingue bo. vel aque eiꝰ
⁊ vini odoriferi aā qd̄ ſuffi. Terātur oīa ⁊ cōficiantur ⁊
miniſtrēt modo p̄dicto: ſunt.n.ſana ⁊ expta etiā ſi p̄ mo
duꝫ ſacellationis approximentur. ¶ Ioānīꝰ empim cō
ferens tremori ⁊ ſincopi calidis. ℞.ſpodij: ſandali.aā.ʒ.
ij.calamēti xere: endiuie.aā.℥ i.corian.ʒ.ii.cro.℈.i.ſanc
or.℥.i.cōfice cū ſucco acetoſelle ⁊ aqua ro.⁊ modico vini
odo.⁊ cōfert etiā febri ⁊ miniſtretur ſepe inouādo. Aliō
ad ſīum ſm eundeꝫ. ℞.caſtorei.ʒ.i.macis xiloaloes ame
os cubebaꝝ: aā.ʒ.ii.cimini lingue aui.aā.ʒ.ſ.kubebe do
rinigi.aā.ʒ.i.croci gar.aā.ʒ.ſ.confice cuꝫ ſucco ozimi ga
riofilati ⁊ vino odorifero ⁊ empla ſup̄ pectus ⁊ eſt ſani.
Linimentū andromachi ad idē. ℞.ſandal.calamēti ire
os ambre aā.⁊ tere ſubtiliter cōfice cū aqua bugloſe ⁊ po
moꝝ ⁊ oleo ro.⁊ cera: ⁊ line ſup̄ pectus. Cōfert debilita
ti ⁊ tremori calido ⁊ frigido proprie ſi conficiantur cum
oleo nardino: ⁊ ſanabitur ſi deus voluerit.

¶ Capitulum tertiuꝫ de cura titilationis pulſus ⁊ tre-
moris cordis.

Alienus ait titilationeꝫ vero cordis.i.pulſuꝫ
G ⁊ tremoreꝫ pluꝫ ſanis iuuenibus reppi euēire
⁊ hoc abſqꝫ manifeſtis accidētibus: ſed cum
hic quibuſlibꝫ cōtigerit ſanguinis detractio
ne iuuantur: maxime ſi ſubtilibus dictis aſſueſcētur: hic
eniꝫ duo ſanguinis multitudineꝫ replentē ⁊ oppilanteꝫ:
⁊ coartanteꝫ educūt. Atqꝫ ſi cacochimia q̄ egritudinem
opatur cū multitudine fuerit: faciēda eſt minutio de baſi
lica.hac aūt nō potente fieri fiat illi ꝓportionale aliquid
puta prouocatio meſtruorum mulieribus ⁊ prouocatio
emoroidaruꝫ in viris. Neutra vero fieri potēte fiat ſca
rificatio crurium ⁊ ventoſatio. Si vero non fuerit cum
multitudine purgandi ſunt cum farmatia humorem cō
triſtantem educente.hec eniꝫ ꝓpria eſt cacochimie ⁊ ſub
dit multitudo extenuatione corrigitur: ſed in longiori tē
pore q̄ꝫ euacuatione manifeſta iam dicta. Decoctio ſol-
uens humorem calidum ⁊ colerā de corde ⁊ vicinis mē
bris ⁊ confortans ipſum in omnibus diſpoſitionibus ſu
is. ℞.aque fructuum lib.ſ.bulliant in ea pulpe tamarin
doruꝫ keyron.℥.i.pulpe miro.citrinoꝝ.℥.ſ.croci gar.v.
mac.ʒ.i.dimittantur vſqꝫ mane: tūc vero colentur ⁊ co-
lature reubarbari.ʒ.i.addaꝛ quod pulueriʒatū reſideat
prius in ſucci ro.℥.ſ.⁊ detur vbi.opꝫ ⁊ eſt archidia. ¶
Alia ſoluens humorem flegma.cōferens paſſionibꝰ eiꝰ
⁊ eſt ſeraphi. ℞.yſo.mente calamenti meliſſe.aā.ʒ.i.ra
di.lilii.℥.ſ.i.lingue auis.℥.ſ.ſpice cinamomi.aā.ʒ.i.ace
toſe.℥.ſ.polipodii.℥.ii.buliant in aqua boraginis vel
bugloſe quantitate ſufficienti: deinde colentur ⁊ in par-
te ſufficienti buliant pulpe mirobolo.kebulo.ʒ.i.⁊ ſup̄
addatur agarici pulueriʒati.ʒ.ſ.ʒuchari ro.noui vel reſi
dentie eius vel geleniabin.℥.i.⁊ detur i aurora. De-
coctio de epithimio ſecundum inuentionem noſtraꝫ cō
fert predictis paſſionibus ſoluendo humorem melanco
licum dicta in antidotario. ¶ Item decoctio de fumo
terre etiam predictis paſſionibus confert cauſatis ab hu
moribus ⁊ fumis aduſtis ⁊ opilationibus propriis cor-

dis ⁊ aliorum viſcerum educēs cū facilitate ipſos.

¶ Capl'm quartū de cura paſſionum cordis: p compaſ
ſionē ad cerebrum.

Galienus ait diſcrete nature cerebri facile ml'
tas gnāt ſuperfluitates ex quibus nocumē
ta fiūt ſubiecti organis ad quodcūq; ipoꝝ vtit
ſupfluitas. Iudei decoctō educens coleram
flegma. ⁊ melā; cū facilitate ꝯfortās cor ⁊ oia viſcera ⁊ ꝯ
ferēs pdcis paſſiōib⁹ cōdis ex cōitate ad cerebrū paticēs
ex frigiditate oppſſū epſia mlīa vl' mania l' catarro frō.
Re. ſticados meliſſe hiſopi. ana. ʒ. i. yreos. ℥. i. corīā. pre
parati. ℥. ʒ. cubebaꝝ. ʒ. ſ. ſpice. ʒ. ſ. Bulliāt i aqua cice. de
inō colent' ⁊ in colatura bulliāt polipodij. ℥. ij. Et diſſol
uant' agari. pluerizati. ʒ. i. pulpe mirobo: citri. ⁊ kebuloꝝ
idoꝝ: ⁊ iteꝝ colent': ⁊ colature addat' rauedſeni. ʒ. i. ⁊ deſ
mā: ē. n. ſana ⁊ expta ⁊ neminē dcipit vnq̃. Et ſi aliq q
addūt yerā ⁊ ꝓpe cū ex cōitate ſeu ꝯpaſſiōe ad inferiora
mēbra nutritiuā: vt eſt ſtomacuſ epar ⁊ ſplē ⁊ viaꝝ ipoꝝ
ad cor ⁊ ad putrefactiōe; ipoꝝ ⁊ vlcera ⁊ ēt expulſiōis vt
renes veſica ⁊ matrix quoꝝ; pdicta compaſſiōe cor paſſi
ones icurrit. Abohaly lutū ſigilatū ſūptū ⁊ retētū i ore ꝓ
hibet catarru; calidū ad ſpūalia ⁊ ſpica frm ⁊ ēt linitū cō
oleo ro. Itē grana papa. albi ꝯtrita cu; zucha. al. ⁊ retēta
i ore: retinēt cataꝝ acutū ⁊ ſalſū Et diacodiō ⁊ loch ei⁹
ſile opant'. ⁊ thus albū retētū i ore fru;. Sacul⁹ ꝯfortās
cerebꝝ ⁊ retinēs cataꝝ fru;. Re. ſādarace thuris plegij
ſpice ⁊ ſalis cōis añ. ℥. ſ. ſpice. ʒ. i. ſi calidū ſit loco pulegij
ponatur mirtus ⁊ ſandali.

¶ Capl'm quintū de cura paſſionum cordis p' ꝯpaſſio-
nem ad ſtomacū.

Nqt. G. antiq os ſtomaci cor ſemp appellar'
ꝯuenērt Cōpatit'. n. patiēti cor valdē ⁊ pncipa
lia reliq̃ ⁊ totū corp⁹ cor qđ pp alligātiā ei⁹
ad ip; i arterijs cerebꝝ i duob⁹ neruoꝝ ptib⁹
⁊ ꝓ alligatiā i venis ⁊ neruo ſubtili ⁊ ꝓinde totū corp⁹
⁊ maxime cū ei miſtret i re nutrimēti. Inqt ꝓinde aboha.
ſtōac⁹ ē mēbꝝ cuius cōitate patit' totū cōpus Mod⁹ ſa
celloꝝ qbus vſi ſt antiq ⁊ hntur nē i vſu ꝯfortātiū ſtōacū
⁊ infrigidātiū ⁊ ꝓhibentiū effuſione; hūoꝝ calidoꝝ ad
ſtomachū ac mordicationē iducētiū a qua cōpatitur cor
quū icurrit cardiacā ē tal'. ℞. ciarū rubi folioꝝ vitis ſilue
ſtris roſaꝝ cū ſtipitibus cimaꝝ myrte humide añ. ℥. i. ſā
dali ſpodi ana ʒ. ij. bulliant i aqua ro. ⁊ ſucco citōioꝝ cū
modico vio pōtico ⁊ tepidi applicētur freq̄nter ſup ipm.
Emplm ad idē. Re. ſadalis. al. ſpondi. lēticulaꝝ aq; ana
℥. i. terātur ⁊ ꝯficiātur cu; oleo ro. cera ⁊ aqua ſabroꝝ
⁊ eplaſtet'. Receptio ſacceloꝝ ꝯfortā. ſto. altantium diſera
ſiā ei⁹ fra; ⁊ ꝓhibētiū effuſionē hūoꝝ froꝝ ad ipm ⁊ ꝯſe
rētiū nauſee: vomitui flegmatico ſingultui ⁊ extremie vē
toſitati ⁊ cādiace ⁊ ſincopi vicio ſtōaci. ℞. mente ſicce ab
ſinthij ſāſuci ana. ℥. i. ſpice. ʒ. ij. maſti. galāge. macis gar.
gallie muſ. nucis muſ. cardomōi vtriuſq; añ. ʒ. i. corticu;
citri. ſucci. ℥. ſ. cōticū thur. ʒ. i. ſ. bulliāt i vino pōtico cu;
ſucco citonioꝝ ⁊ calidi ſufficienter applicent' ſepe ſup ip;
Idem operatur cerotū ſtomaticū. G. emplaſtrū de ma
ſti. liquefacto ſimplici ad idem aggregat. n. in ſe ꝓprieta
tes quatuor in cura ſtomaci plurimū neceſſarias. ſ. aro-
maticitatē ſtiptiticitatē ⁊ tpatā caliditatē ⁊ liquefaciēs fleg
ma in ipo. Et modus ē quem Rabi deſignauit. Accipe
maſticem albam ⁊ groſſam pinguē ⁊ diſſolue eam in lāi
na ferri ſuper calefacta ⁊ malaxa manibuſ ⁊ extende i for
ma manus ⁊ applica. dixit quoque quod ſuccus maio-
rane ⁊ bugloſe cū gare tritis vt alcofol multum val; in
tremore ſalitu cardiaca qđ caſatam dicitur. Et ſi quide;
cauſa predictarū paſſionum cordis ſint vlcera ſtomaci
⁊ bothor curentur cura propria que infra dicetur: Ga.
ait vinū cū pane ſtomaco ieiunio ſumptum ꝓhibet cur
ſum humorum ad ſtomacum. Sed ſi quidem ſint cole
rici ſit vinum debile ſtipticum ⁊ limphatum. Si vero
frigidi ⁊ flegmatici ſit vinum ſtipticum ⁊ aromaticum
purum non fumoſum vt vernatia ⁊ grecum ⁊ vinum
piſſotie. ⁊ vina quoque aromatica ⁊ acetoſa in calido
operantur idem. Et ſirupus de menta in frigido ⁊ ſiru-
pus de agreſta in calō. ⁊ diacitonitem i vtroq; ⁊ melicra
tum conditum nūu;: ⁊ tragea ex aniſo karui gare mace
galanga cardamomo ⁊ zucharo. Et decoctio aſce ſecun
dum noſtram intentionem confert predictis paſſionib⁹
cordis cātis vitio ſtomaci ex indigeſtione educens hūo
rem flegmaticum ⁊ ventoſitatem ipocūdricorum diſſol
uit. Puluis ſerapionis ad ſtomaci ⁊ ypocondricorum
ventoſitatem. Re. ameos ſeminis apij ana. ʒ. v. gar. ma-
ſticis thuris maſ. ana. ʒ. vii. radicum ſquinanti coſti ana.
ʒ. iii. naſturtii torrefacti. ʒ. xxx. extenuat ⁊ confortat. Ide;
operantur comouentia eructatione; ex quibus ſunt ori
ganum folia mente aniſum karui calamentū mēta ame
os galanga maſtix ⁊ gar. qui ſunt proprii in hoc caſu ꝓ
ut dixit abohaly. Raſ emplaſtum ad apoſtema ſtoma-
ci ⁊ epis cuius comitate patitur cor cum eſt antiquum ⁊
vbi non eſt caliditas. ℞. fenugreci ſeminis lini caulis ⁊
carpobalſami. ana. ʒ. v. cordumeni yreos amigdalarum
amararum coſti mirte ſpice ciperi ana. ʒ. v. bdelii ſubal-
bidi. ʒ. vii. ſtoracis liquide. ʒ. iii. naſturtii. ʒ. ii. aromaticis
cere citrine adipis anatis: omnium ana. ʒ. iii. olei camo-
melini. ʒ. xx. deinde aggregentur ⁊ emplentur cū eo. A
liud ad apoſtema ſtomaci ⁊ epatis cum non eſt antiquū
℞. fenugreci ſeminus lini aneti ſucci violarum ſiccarum
camomille ſicce altee ſicce maſ. ana. ʒ. v. ſpice ciperi ſqui-
nanti calami aromatici ana. ʒ. vi. cere. ʒ. vi. olei camome-
lini. ʒ. xv. omnia aggregentur ⁊ fiat emplaſtum. Ariſto
tiles grana granatorum murorum ⁊ acetoſorum in ci-
bo, ⁊ poſt ſumpta vel ſuccus eorum in cibis ⁊ ſalſamen-
tis aut ſirupus ex eo factus prohibet corruptionem fu-
moſam in ſtomaco ciborum ⁊ potuum que cauſa eſt car
diace paſſionis. Nicola. diacinamomum ⁊ diaciminu;
prohibent corruptionem acidam cibi ⁊ potus que cau-
ſa eſt paſſionum dictarum cordis. Dixitq; Galienus
ierapigra confortat ſtomacum cor ⁊ cerebru; ⁊ epar ⁊ pu
trefactionē in eis corrigit que paſſionū dictarū poteſt eē
cauſa. Etiā ſi ex xiloaloe. ſumatur. ʒ. i. ſ. pulueriʒato cu;
vino aromatico limphato cum aqua ferri remouet hu-
miditatem putrefactam ſtomaci ⁊ confortat ipſum, epar
⁊ cor generat letitiam ⁊ prohibet iram Dixit aboha.
Et daraſeſecham letificant putrefactione; ⁊ emblici cō
diti. Et naſturtium putrefactionem vacuitatis uentris:
⁊ cinamomum in alijs partibus exiſtentem. Idem opa
tur oximel ſquilliticum ⁊ acetum eius ⁊ aqua mellis ⁊

gelēiabi ⁊ ſolus aloes. Trazea cōſortans ſtomacū ⁊ ꝓhibens aſcenſum vaporum ⁊ fumorum ad cor ⁊ cerebrū ſecūdum intentionem noſtram. ℞.coriandri preparati. ℥.ii.ſeminis meliſſe.℥.ſ. ciamomi electi.℥.i.zuchari taberzet.℥.iiii.pulueriзentur ⁊ miſceantur. Doſis cocle ar vnum poſt cibum non ſequente potu ⁊ ſana ⁊ experta. Idem triſera ſaracenica nicolai ⁊.noſtra operatur ⁊ ellīn noſtrum letificans ⁊ confortans caplō de melā dictuз. Et omnia ex cibis ⁊ fructibus ponticis poſt cibum ſumpta.

¶ Caplm ſextū de cura paſſionū cordis per compaſſionem ad epar.

Dixit. G.epar vnum ex principalibus membris exiſtit. Eſt enim fons ⁊ minera naturalis virtutis ſanguinem generantis a quo vene originem habent.quibus ſanguis ad totuз corpus diſtribuit ⁊ ſingula membra renutricationis gratia ⁊ generationis ſpūum. Qua propter ſapiens natura ab ipō venam magnam chilis vocatam extraxit q̄ tranſiēs per ſubteriora aſcendendo dorſi ibibitur in dextrum ventriculum cordis a quo pro parte tranſiens trāſcolatur ⁊ purus in ſiniſtrum ventriculum eius conuertitur in ſpm. Et reliquum eius in formationem recipiens ibidem nutrit corpus eius:ac tranſiens per venaз de dextro cordis aſcendens ad corporis ſuperiorā vt caput nutriet etiam ipſa proinde nimirum ſi illi grauiter patienti compatiatur cor. Alligatur enim vena ipſi ⁊ ea mediante ad ea recipit ſanguinem pro alimenti materia ſui ⁊ generationis ſpirituum quibus virtus eius ⁊ aliorum membrorum irradicantur cuз quo etiam mittit quandoqз melām ⁊ fumum cordi paſſiones inferentem predictas propter comunitatem remotam. Sirupꝰ de endiuia remittit epatis inflamationem ⁊ opilationeз corrigit. Et trociſci de berberis ⁊ remittunt epatis inflamationem eius multiplicantem fumum ⁊ vaporem petentem cor ⁊ cerebrum:⁊ confortant ipſum. Et triaſandali ⁊ cerotum de ſandalis ⁊ reubarbarum cū ſucco ro. ⁊ aqua lactis decoctionis ſcene mundificat ab ipō coleram ⁊ vſtiones:⁊ fleubothomia ex baſilica dextera minuit repletionem eius q̄ paſſiones cor ꝑdictas pati cōtigit.

¶ Capitulum ſeptimum de cura paſſionum cordiſ per compaſſionem ad ſpleneз.

Inquit Ga.ſplen eſt membrum ad hoc generatum vt ſemper feces ſanguinis atrahat ⁊ de eis epar mundificet:quibus non mundificatis ſanguis infectus melancolicis humoribus tranſit ad cor ⁊ cerebrum ⁊ tales paſſiones cābunt atqз timorem maniaз ⁊ meliam. Plus auteз que retrficant ipſum confortant vt ſanguinem a ſuis mundificet fetibus eſt vtendum. Dicet autem infra capitulo de cura ſplenis ſi deus voluerit qui ſit benedictus.

¶ Capitulum octauum de cura paſſionum cordis per compaſſionem ad inteſtina.

It Ga. Replectio ſecundum ventreз ſuperiorem ad vomitum vacuetur. Quecūqз vero ſecundum partem inferiorem eius ſub dictione proprie collirio vel cliſteri. Inteſtinorum quoqз repletio ⁊ ſi ex ventoſitate fuerit curetur cura inflationis ⁊ colice que infra dicetur. Et ſi ex fecibus ſiccis humidis lubricis ⁊ mucilaginoſis. Similiter ſi ex vermibus cura propria que dicetur.plurimum enim ꝓuocat ſincopiз ⁊ tremorē epiliam quoqз ⁊ ſubth. ⁊ ſtuporem fumum mittendo venēoſum ad cor ⁊ cerebruз ac mordicando inteſtina ⁊ ſtomacum. Abohaly dixit hora comedendi eſt cū aderit fames cū vero aderit non toleres eā qm̄ tolerare famē ſtomacum putridis replet humoribus. G.ait illō eſt ſi epar de bono ſanguine minus q̄ꝫ ſibi expediat hз ⁊ de malo pluз:⁊ qn̄qз colerā ſuperfluentem immittit q̄ eſt cā morſus eius ex quo paſſiōes cordis ꝑdicte ſequuntur. Et qn̄qз eſt flegma mittens frigidū vaporē eſt ad ipm plm a cerebro miſſuз vł in ſtomaco cōcreatū. Qō ſi plus nō hēat de bono nec ō malo nihil illi remittit q: in famē ſincopalē deuenit. Cibꝰ ergo illico eſt cū aderit exibendus. Et vbi nō habeaꝛ ⁊ ſincopis tieaꝛ panis infuſus in vino pu. eſt tribuēdus i frigido ⁊ flegmatico ⁊ in colerico miſto ſeu liphato vł aliqō rob ſtipticoꝝ puta granatorū citoniorū vł acreſte:⁊ vbi iam currit hūor ⁊ repletus eſt ſtomacus an̄ cibū vomitu educaꝛ vel aliquo ventris ſubductio ⁊ lubricū faciēte premiſſio ſicut. G.oſtendit ⁊ Abohaly.

¶ Capitulum ſeptimum de cura paſſionum cordis ꝑ cōpaſſionem ad os ſtomaci.

Verois ait tiriaca ⁊ filonium ſunt conuenientes in ſedatione doloriſ ſtomaci colice ⁊ reliquorum membrorum ex quo pn̄t eueniri egritudines cordis predcte ⁊ proprie vbi cauſam eius imprimenteз non poſſumus ꝓauferre. Cōueniunt enim vtrique cauſe imprimenti ⁊ percipienti ac confortat cor:ſed tiriaca reſpicit cauſam imprimentem magis:filonium vero percipientem. Et ſiquidem eaꝝ cauſa ſit dominus ⁊ colerica paſſio:curetur primo prout ypo. dixit. Inquit enim vomitus vomitu fluxus fluxu vomitus fluxu fluxus vomitu ⁊ vterqз ſudore curantur. Secundo confortantia cordis miniſtrentur que dicta ſunt.

¶ Capitulum decimum de cura paſſionū cordiſ ex fluxu ſanguinis mēſtruorū ⁊ emoroidarū.

Ipocra. ait in fluxu muliebri ſpaſmus ⁊ ai defeitio maluз. Quod approbans comentator ait. In fluxu ſanguinis plз deficere cōſueuerunt. Ait quoque Abohaly quod ex matrice accidit prefocatio que eſt quidā ſpaſmus cū ſinco. ⁊ illō apō retētionē mēſtrui vł ēt ſpmatis. Quibꝰ volēſ curā apponere hipo. ait i aff. Mulieri mēſtrua ſi volueris retinere ſithiā maiorē mām̄illis appone. Abohaly āt ſequutus eſt eum dicēs. Flebotomia de ſupiorıbꝰ ptibus deriuabis euacuando ipaqз inſtitis fortiter ſtringas. Ingroſſantibus ⁊ ſtipticis cibabis demū ⁊ fomentabis emplābis epithimabis applicabis ⁊ impones colliria ex ſtipticis ⁊ ponticis conglutinantibus ac que dicentur appropriatis vt eſt ſcoria ferri ſumpta cū aqua arnogloſe vel ſumpta emplaſta licet conceptioni ꝓſtet ipedimētuum. Et ſolatrum ortulanum ſuppoſitum ſtatiз ſtringit ⁊ ſilr emorroidarū fluxum. Ex his āt iſtrigēdo fluxū mēſtruorū ⁊ emorro. ſunt efficacia ⁊ expta ſūt trociſci nr̄i de karabe de tra ſigil. Paulꝰ quoqз dixit lutū ſigil. nō ē medi. magis abſcidens ſan. vn̄cūqз fluat. Inqt quoqз hip. i. aff. Muliebria educit arōatibꝰ calleſactio. Qualia ſūt ſpica galia foliū crocus:⁊ herbarū aliq̄ vt calamētū pulegiū ruta marubium abſinthium ſauina ⁊ thimus.

Abohaly autem flebo.ſafene: vel vene que ſub poplite
eſt ac ventoſatio inguinum prouocat menſtrua ⁊ fluxuꝫ
emorroidaruꝫ ⁊ appoſitio ſanguiſugaꝝ in pudico eſt cō
ueniens. Abohaly ait coliria ex brionia pāporcino elle
boro plupe coloquintide felle taurio inuenta: ⁊ coliria
ex oppopōaco ſerapio armoniaco vel pluere euforbij cū
ſucco rute cocto ſulo prouocat mēſtrua ⁊ ſanguinem ex
emorroidibus: ⁊ leuiora eis ſunt radix altee feniculi ſila-
mum ⁊ fenugreci ⁊ ex mediocribus vrtice folia ⁊ mercu
rialis ⁊ hēbe camphorate ⁊ aloes ſuppoſita: abſinthiū: ⁊
nigella ⁊ rubea tinctorum bibita ⁊ ſubpoſita: acquirunt
enim hec omnia ſanitatem in paſſionibus cordis ⁊ alio-
rum membrorum que ex retentione menſtruorum aut e
morroidarum vel ſuperfluo fluxu proueniunt ſub ſequē
tibus aromatibus notis: ⁊ cordialibus ſi deus voluerit
Filonium perſicuꝫ deſcriptione filij ſerapionis valet ad
ſanguinis eruptionē ⁊ menſtruis ⁊ emorroidibꝰ: ⁊ pre
gnantibus quibus deſcendunt menſtrua ⁊ ventoſitatibꝰ
que in matricibus fiūt: ⁊ cōſeruat embrionē in vētre ma
tris ſed ē ex vltis qꝫ oppiatū. ℞. piperis al. ſeminis iuſqa
ami albi añ. ʒ. xi. opij terre figillate añ. ʒ. x. croci. ʒ. viij. vel.
v. euforbij ſpice piretri mirte añ. ʒ. ij. caſtorei. ʒ. i. zedoarie
⁊ doronozi margaritarum nō perforatarū: ⁊ muſci añ. ʒ.
ʒ. mellis colati ſpumati quantum neceſſe eſt potio ſit pō
dus. ʒ. i. cum eo quod conuenit ex potibus ſumma medi
cinarum: eſt quindecim.

¶ Capitulum ſecundum de cura paſſonum cordis ex
retentione menſtruorum impregnantibus.

Dixit quoqꝫ. Galie. In cōceptu oris ſtoma
ci nocetur nec mirū: cum purgationes nō ex
eant: que ſecundum ſuperabundatiaꝫ redū-
dant ad ſtōacuꝫ: ⁊ cōſequēter fumuꝫ mittunt
ad cor: ⁊ cauſa eſt paſſionū dictaruꝫ: quarum rectificati-
oneꝫ regimis: ⁊ vſu rex ꝯfortātiū ſtōacū: ⁊ cor emdātiū

¶ Capitulum. xij. de cura paſſionum cordis ex rarefac.
tione pororum cūctis ex ſua re diaforetico per ſe: vel ex
balne. vel exercitio.

Bohali dixit oleū mirtinum: ſuc. citoniorū
oleum onfancinum de balauſtis: ⁊ roſaceuꝫ
inunctum exterius ſtipticitatem ac ōpreſſita
tem corporis acquirit rarefactis ſuperflue.
Et quibus reſolutio corporis occulta ſenſui: vel manife
ſta cum ſudore diaforetico per ſe: vel balneo: ⁊ exercitō
ſuperfluo euenire contingit ex quibus paſſiones cordiſ
dictas quādoqꝫ euenire vidiſti. Oleuꝫ ex inuentione no
ſtra ad ſudorem diaforeticum. ℞. roſarum. cum ſtipiti-
buſ immaturarum. ʒ. xx. ſandalorum balauſtiarum añ. ʒ.
x. galla. ʒ. iij. cinarum mirte. ʒ. i. Omnia coquantur in a
que pluui. lib. ii. quouſqꝫ ad tertiaꝫ partem reducantur.
deinde colentur: ⁊ colature addatur olei roſaceo lib. ʒ.
⁊ iterum vſqꝫ ad aque conſumptionem. Poſt vero o
leum ſeruetur: ⁊ eo vngatur: cum opus fuerit ſpia: pec-
tus: pulſus: ipocundria: ⁊ emplaſtetur ſuper extrema ra
ſura cucurbite: vel mittantur in aquam frigidaꝫ: ⁊ da zu
charum roſatum cum aqua frigida: vel aqua ſeminum
cōmunium. Sed vbi frigiditas extremorum apparet ꝑ
durans: ⁊ pulſus debilitas: ⁊ corporis vniuerſi: a forti-
bus infrigidantibus abſtinendum eſt. Fortis enim di-
ſtinctio deijcit virtutem. Dixit Abohaly ſed Super po-
ros cutis puluereꝫ ſpice ſuperaſpergas. Superaſperges
quoqꝫ puluerem maſticis thuris: ⁊ karabe gummi arabi
ci: que conglitinando abſqꝫ infrigidatione conſtipāt po
ros: ⁊ venarum orificia: humiditates: ⁊ ſpūs congre-
gant: ⁊ a reſolutione facili vetant: ⁊ viuificata virtute cū
pane: ⁊ vino. demum cum cibis inſpiſſantibus: ⁊ ſtipti-
cis nutriatur prout infra dicetur: ⁊ ſupra dictuꝫ eſt. Ni
colaus dixit roſata nouella ſudorem diaforeticum reti-
net: cuius recepta eſt. ℞. roſarum. liquiritie zuchari ana
℥. i. ʒ. i. ℈. ij. ʒ. cinamomi. ʒ. ij. ℈. ij. ⁊ grana. ii. gar. ſpi. nar
di: galange zinziberis. nuciſmuſcate zedoarie: ſtoracis cā
damomi apii ana. ℈. i. ⁊ grana. viij. mel. quod ſufficit. lo
co autem mellis ponatur zucharum in hoc loco: ⁊ loco
zuchari mel ſuperius.

¶ Capitulum xiij. de cura paſſionum cordis ⁊ aere pe
ſtilentiali.

Si ex aere peſtilentie cōtingant: docuit Abo
aly patientem ex aere in aerem bonum muta
ri: ⁊ de regione in regionem. quod ſi non va
leat mutet habitaculum ſuum. Sed ſiquidē
accidat ex cauſa ſupercelesti peſtilentia hitet in ſubterrāe
is locis. Si vero ex cauſa terreſtri habitet in domibuſ
altis: ⁊ rectificet aerem cum aromaticis frigidis: vel ca-
lidis prout eius expetit qualitas. Nutriatur acetoſis ⁊
aromaticis. ac in cibis vtatur aceto ⁊ potibus etiam. In
quit enim Galienus Aceto autem in cibo ⁊ potu vti ē
a nocumento eius aſſecuratio. Dixit quoqꝫ: plures iaꝫ
ſanati ſunt ex peſtilentia magna propter conſuetudinem
bibendi lutum armenium cuꝫ vino ſubtili permixto cū
aqua roſacea vt perducat id ad cor. Galienus quoqꝫ ait
Tria ſunt que hominem a peſtilentia preſeruant: ſeu i-
premiſſione ipſius: vt ꝙ corpus ſit mundum ⁊ bene trāſ
pirabile. Et ꝙ aer rectificetur: ⁊ alteretur. Pillule pre-
ſeruantes ab impreſſione aeris peſtilentis ſecundum de
ſcriptionem Aboali. ℞. aloes croci aan partes equales
mirre partis. i. mediam Confice cum aceto ⁊ da omni
die. ʒ. i. ſunt enim expertē ⁊ ſane.

¶ Capi. xiiij. de cura paſſionū cōdis ex fetoꝛ ꝯtigētis.

Saac ait. Si ex fetoꝛ quis tales paſſiones i-
currat: abiiciantur putrida: ⁊ mundentur ſe
tida. Aer fiat euentabilis ⁊ odoriferus mini
ſtrentur calida ⁊ frigida: prout inuitat necči
taſ: ſicē te ſciř ſupra de cura ṽtiginis ex vapore feti.

¶ Capitulum. xv. de cura paſſionum cordis ex morſu
venenoſorum: ⁊ aſſumptione veneni.

Inquit Abo. Morſis ab aialibꝰ vēenoſiſ
⁊ eis q ſūpſerūt venenū: ſbuenies cū vōitu
feſtināter. deide lac vl' buti. ſi calidū ſit vene-
nū da. Si vo frigidū: aſſā ſeu ꝯfectionē eiꝰ
dyamuſcū vl' allia miniſtrab. Et ſi ꝯtrariū a ſba. Mi
tridatū vl' tiriacā ⁊ lutū figillatū ꝓhibet penetrationem
eius ad cor: ⁊ extra corpus expellit cor confortādo. De
inde conſidereť cuius generis ſit: ⁊ ei propria medicina
cureť Serapiōis vōitū ad eos q ſūpſerūt: venenū ⁊ mō
ſi ſť ab aialibꝰ venenoſ. ℞. ſal' idi: kara bauarac añ. ptē. ʒ
terāť ⁊ denť cū aq̄ mel. Modus gargariſmatis: qđ ex
ptꝰ ſū: dixit. G. In lepore marino: ⁊ i cātaridibꝰ ſūptis
educēs ea vōitu ſtati ⁊ iā exptꝰ ſū ipſū i morſu cāis rabi
di cū vio: ⁊ liniui cū ipſo morſū vipeř cū ace. ⁊ poſui ſu-
per ipſum poſt linimētum folia ſcordeon: vel centauree
Pillule contra omne vene. ſumptum: ⁊ contra morſuꝫ

cuiuſlibet animalis venenoſi. ℞. terre ſigil. luti armeni ana. ʒ. ſ. Confice cum ſucco ciperi: ⁊ vtere cum oportet

¶ Capitulū. xvj. de cura paſſionum cordis ex timore cōtingentis

I ex timore pteriti tales paſſiones incurrant inducantur ad ſecuritatem ⁊ gaudium cum ampliatione aeris ⁊ claritate: ⁊ aſpectu viridium ⁊ picturarum placibilium: ⁊ cum fabulis ⁊ cantilenis placidis ⁊ ſuauibus: ac leta ſociorū ⁊ amicorum ſocietate: ac delectabilium perſonarum: vigilent: que lecta ſunt narrēnt: ⁊ blandiantur atqꝫ mulceant. Fricentur: ⁊ potentur vino: ⁊ cibentur electuari. de muſco dulci: ⁊ gemmis: ⁊ aliud addit: ex ſolutis ex gaudio frigidis: ⁊ ⁊ ſtipticis mitigantur ⁊ cordialibus cibis frigidis nutriantur ⁊ viſcoſis cū mixtione xilo aloes: ⁊ occupentur ſōno

¶ Capitulum decimū ſeptimum de cura paſſionum cordis ex labore ⁊ accidentibus anime.

Ipocrates inquit in Afforiſmis. In omni motione corporis cum ceperit quis; dolere ſtatim quieſcere remedium eſt. Quod generalizans Galienus ait. In motione anime etiam locum habet.

¶ Incipit ſumma quarta ſectionis prime ſecunde particule continens capitulum. iiij.

¶ Prologus.

Ec omnia ſūt: q̄ dicta ⁊ ſimplicia: ⁊ compoſita ſunt de gener̄ medicinarum quibus ſanabuntur cordis egritudines omnes: ſi deus voluerit. Subſequenter ſecundum premiſſum ordinem procedere expedit ad medicinas egritudinum partium forinſecarū pectoris que mamille dicuntur: quarum ſubſtantia glandoſa eſt alba ⁊ ſpongioſa in ſe plures continens arterias: ⁊ venas ipſas cum matrice continuantes. Iuuamentum quarum ad quod eas in maribus ſapia generauit: eſt ad perfectionem decoris: vt aliqui dicūt: ⁊ tamen non ſunt in maribus vere mamille: ſicut nec mulieri ſunt vēri teſticuli. Sꝫ eſtimo ad hec factas fore vt ſua ſpongioſitate colligant humiditatem lacti conſimilem: non tamen verum lac: ſicut in hirco: qui lactauit inuentum eſt prout Ari. in de hiſto. animalium dixit: ⁊ hodie in viris humiditate abundantibus eſt videre ac cordi propiqua ad contemperandam eius ſiccitatem: ad quod forte humiditas epatis ⁊ cerebri propter eorum diſtantiam: non ſufficit: nec etiam humiditas aeris inſpirati ſicut eorum frigiditas ad contemperandum caliditatem ipſius. nec etiam humiditas ſanguinis ⁊ ſpiritus generati in ipſo: ⁊ ſi ſint ei magis propinqui: eo q̄ ſicci. eſſentialis in ipſo a calore ſuo: ⁊ motu effectiue ſemper: ⁊ exereſcit: vt proinde multiplicatis humectantibus egeat: quibus prout vite conuenit: cuius eſt principium valeat temperari. Cum enim vita per calidum: ⁊ humidum conſtet: indiguit cor vite principium calidum: ⁊ ſic cum exiſtens propter motum neceſſarium vite contemperantibus pluribus ſue ſiccitatis exceſſum quam caliditatis: licet hec in eo ſit maior: ⁊ etiam eſſentialis. tum quia humiditas: eſt minus actiua quam frigiditas: tum quia multa remiſſio ſicci in corde eſt magis conueniens vite: vt conſiſtat in ea q̄ ſit multa remiſſio calidi. eſt ſit formalis in ea. ⁊ proinde magis preiudicialis eſt vite. Abſqꝫ enim calidi. multa ipſius vita eſſe non poteſt: abſqꝫ ſicci. vero multa. ⁊ quia cum temperantia in paſſiuis cor eſſe poſſibile ē. ¶ Iuuamentū vero ad quod illas in feminis generauit exiſtit ad lactis generationem: quo nutriatur infans de vtero prodiēs vſqꝫ ad tempus productorum iā dentiū quo mandere dura poſſit ex menſtruis nutrientibus ipſum in vtero: quibus cum careat mas lac non generat: quanquam mamillas videatur habere: ⁊ habet eni ſed non ſic ſicut mulier. Cui iuuamento quandoqꝫ accedit nocumentum: quod tripliciter fieri contingit. Diminuitur enim aut auffertur: aut corrumpitur: ⁊ hoc propter reſpectum ad ſpeciē ⁊ infantem: pro cuius alimento lac generatur. Sed per reſpectum ad mr̄em nocumentum talis actionis exuberantia lactis eſſe dignoſcitur: vt infra patebit: cuius quidem nocumentum euentus eſt ex egritudine earum propria: vel ex cōitate propria ſimpliciť: ⁊ compoſita: ⁊ ſimplici complexionali primum cum materia cum ſanguinis ſuperfluitatem recipiant ad lactis generationem: vt dictum eſt. ⁊ quia debiles ſunt rare ⁊ frigide. ac menſtruali: ⁊ cōi: ⁊ compoſita: vt apoſtemate. ¶ Ex cōitate autem ad alia membra corporis: ⁊ proprie nutritiua: ⁊ maxime ad matricem: aut ad corpus totum: ⁊ ſecundum hec iſta quinta ſumma ſecunde particule continebit quatuor capitula. ¶ Capitulum primum eſt de diminutione lactis. ¶ Capitulum ſecundum eſt de exuberantia eiuſ ⁊ de caſeatione lactis: ⁊ de corruptione eius.

¶ Capitulum tertium de apoſtemate mamillarum: ⁊ de earum vlceratione. ¶ Capitulum quartum de earum magnitudine.

¶ Capitulum primum de diminutione lactis.

Iminutio lactis: ⁊ eius exuberantia note ſūt. Eſt autem lactis diminutio contraria exuberationi eiuſ nō ſolum ſpē: ſed etiā in effectu nā prima nocet fetui ⁊ nō mr̄i: ſecūda vo mr̄i ⁊ n̄ fetui. vtraqꝫ igr̄ eſt corrigēda ⁊ cōtrariorum contrarie ſūt cauſe: ⁊ cōtrariarū cauſarū contraria ſunt ſigna ⁊ cure. Proinde correctio vnius erit per correctionem alterius declarata. Et q: diminutio ablationi conuenit in genere cauſe: ⁊ dr̄t in quanto ipſius. iō per cauſam diminutionis curam ablutionis cōprehendere hēs. Cū ḡ lac ex ſanguine alterato in mamillis ad ſuam naturam propriam generetur: cum vides lactis diminutionē inſpicias ſanguinem: quia non euacuabitur ab altero duorum: puta quia eſt diminutus in quanto: aut mutatus in ſubſtantia a qualitate generationi lactis inconuenienti: quia ſuperflue calidum: fri. ſic. vel hu. ⁊ maxime frigiduſ ⁊ ſiccus: aut groſſus vel ſubtilis ⁊ aquoſus. Diminutio āt taliſ ſāguiſ aut ē i cōpoř toto aut i mā̄llis: ⁊ i ſi toto aut ex pte cāe materialis ei⁹. ſ. cibi ⁊ po. q: ſit diminute quātita. ⁊ inconuenientis: aut qualitatis ex parte cauſe efficientis ſcilicet complexionis corporis habentis ſanguinē generare: quia ſit malitia complexionis in toto qualiſcūqꝫ ⁊ proprie frigida ⁊ ſic pura: vel cum hūoris vitio mixto i ſanguine: vel dn̄ante in mā̄llis: vt q: ſāguis declinet ad illam partē ⁊ mr̄icem: maxime q̄ ad mā̄llas venit ⁊

ſuerit ex quibus cauſas exuberationis colligere poteri
¶ Signa quorum omnium diſtincta ſunt. hec ſiquidē
ſit ex diminutione ſanguiniſ: in quāto erit puatō ſignoꝝ
dominij ſanguinis in toto corpore in qualibet parte.
Si ex pecato eius inequali videbis ſanguinem ſuperca
lefactum vel infrigidatum liquidum vel ſpiſſum: ⁊ in eo
damnari alteruȝ trium humorum cum extraxeris de cor
pore per flebo. ⁊ poſueris ipſum in catino ex diſpoſitio-
ne corporis ⁊ regimine precedentem inueſtigarī poteris.
Et ſiquideȝ diminutio in quāto: eius mutatio ī quali ſit
ex parte ſue materie ſcilicet cibi ⁊ potꝰ tibi ſenſus d̄clarat
Si vero ex parte ſue cauſe efficientis. ſ. malitie complex. ī
toto corpore congſces id per ſigna male qualitatis cali.
fri. ſic. vel hu. Et calidū ſi ſit pura ſecundum inflamma
tionē corporis: ⁊ febrem quandoqȝ ſitim appetitum fri
gidorum: per que iuuatur ⁊ leditur per contraria. ⁊ ſi cū
hūoris vitio ꝓpēdens per exciūtia: ⁊ proprie ex eis: vt eſt
lac per qualitatem mutatam: ⁊ colorem corporis per re-
gimen precedens per complexionem etatem: artem: tp̄s
regionem: ⁊ ſimiles circunſtantias. ⁊ ſic de alijs qualita
tibus tribus. Diminutione vero ſanguinis in mamil-
lis: ⁊ quia declinat ad aliam partem perpendēs ex vena
rum: ⁊ arteriarum occultatione in mamillis: ⁊ ex flu. eiꝰ
⁊ ex alijs partibus corporis ex quibus fluere conſueuit:
vt ſunt nares emorroidas ⁊ proprie menſtrua. Inquit e
nim Hipocrates Si mulier que nec pregnās eſt: neqȝ
generauit lac habet huiuſ menſtrua defecerunt Ex qui-
bus ſigna exuberationis tibi ſunt per contrariū manife-
ſta. ¶ Cura diminutionis lactis: vt ex predictis collígi
tur eſt tres res. ¶ Prima cōſiſtit in ſanguinis adequatōe
vt ſit ſufficientis quantitatis: ⁊ conuenientis qualitatis
ad lactis generationeȝ ⁊ multiplicationem. ¶ Secunda
conſiſtit in attractione ipſius ſanguinis generati: ⁊ mul
tiplicati ad mamil. ¶ Tertia conſiſtit in confortatione
ipſarum ad ipſius ſanguinis conuerſionē in earum pro-
priam naturam qua lac generatur. ¶ Primam rem cō
plent cibi ⁊ medicine: ⁊ illa que ſunt cibi ⁊ medicine. In
quit Galienus Illa que multiplicant ſperma ſunt mul
tiplicantia lac ſunt ⁊ ſimilis virtutis: ⁊ ſpecie preter agnū
caſtum: de quo dicit Aboali. ꝙ multiplicat lac minoran
do ſperma quod quidē eſtimo a proprietate habere. Ga
lienus vero ſecundum verificatur in operationibus cō-
plexione. Cibi ⁊ proprie vbi peccatum diminutionis ſā
guis eſt: ex parte materie ſcilicet cibi in quantitate dimi
nuti: ⁊ ſit cum additione cibi: quia tota ſubſtantia habet
generare ⁊ multiplicare ſanguinem bonum: ⁊ vl'r decli
nantem ad calita. et ⁊ humiditatem tepidam ſimilem ⁊
equalem caliditati ſanguinis ex quo habet generari lac:
vt ſunt lac panis mundus: recens caro annalis agni vi-
tulorum gallinaruȝ iuuenum ⁊ pinguium ⁊ edorum: ⁊
oua ſorbilia decocta non aſſa ⁊ proprie multum lac ⁊ bu
tirum vaccinum cum vino ſumptum ⁊ ſiſamum: molli-
tum cum vino ſumptum. Cicera: frumentum: fenugre.
vbera ouium ⁊ caprarum cum lacte: ⁊ eis que in eis con
tinentur propter ſimilitudinem ⁊ proprietatem in mem
bris ⁊ humiditatibus eorum. Et vinum album ⁊ rubeū
⁊ conuerſio regiminis in omnibus alijs rebus non natu
ralibus ad calitatem equalem abſqȝ ſiccitate ¶ Medi
cine: ⁊ proprie vbi peccatum diminutionis ſanguis ē ex
inconuenienti qualitate: ſiue propter inconuenientiam

qualitatis cibi: ⁊ propter inconuenientiam malitie com
plexionis in toto corpore ⁊ mamillis: ⁊ ſunt contrarie q̄-
litatis qualitati predictorum: puta ſi fuerit illorum ma-
litia complexionis calide danda eſt aqua ordei: aqua cu-
cumeris: ⁊ ſeminum cōium: papauer lactu. ſpina. atripli
ces: ⁊ ſi puta: granata: muza. Si vero fuerint frigida: dā
da ſunt aqua aneti: feniculi eruce: apij: ⁊ electuaria cali-
da: vt diacalamentum: diacinamomuȝ: ſpica: nardi: ⁊ ie
iunet. Et ſi fuerit ſicca dande ſunt humide predicte. ⁊ re
centes non ſicce ⁊ multiplicentur potꝰ: iura: quies: ⁊ ſō
nus: ⁊ diminuatur exercitium. ⁊ ſi fuerit humida predic
te dande ſunt ſicce non recentes. Et diminuantur potꝰ
iura: ⁊ fructus. ⁊ augeatur exercitium ⁊ vigilie. ⁊ ſiqui-
dem ſanguis fuerit groſſus detur oximel cum aqua ſub
tiliantium: vt eſt mentaſtrum: iſopum ame. aſſe: calamē
tum: ⁊ origanum montatum. ⁊ cibetur ex hatarabe ⁊ in
cibo eius ſit parum croci: ⁊ vinum ſubtile: ⁊ vtatur exer
citio temperato ⁊ vigilet. Et ſi ſāguis ſubtilis fuerit vta
tur inſpiſſantibus: vt eſt aqua iuiubarum ⁊ aqua frumē
ti decocti: ⁊ condrum ⁊ lenticularum excorticatarum: ⁊
caulium. ¶ Secunda ⁊ ſi in ſanguine dn̄tcur colera vta
tur mūdificantibꝰ ſāguinē alterātibꝰ ⁊ ſoluentibꝰ colerā
qualia ſunt endiuia lupulus aqua lactiſ: borago: bugloſ.
ſucco roſaceo mel: caſſia fiſtaga. tamaridi xiracoſt: ⁊ ſi cū
epithimo ſcene mirabolano. belliricis ⁊ nigriſ. Et ſi fleg
ma: vtatur hijs que flegma in ſanguinem conuertunt
vt ſunt medicine calide in primo: vel in ſecundo gradu
vt eſt ȝinȝiber macis. ¶ Cibi ⁊ medicine vbi peccatum
diminutiōis ſanguinis eſt ex parte materie ⁊ efficientis
cauſe ſunt eruca: baucie. i. daucus: feniculus: anetum: ⁊
apiuȝ ſilueſtre: ⁊ nigel. que flegma conuertunt in ſangui
nem: ⁊ operatio cum eis in hec eſt melior quam cum his
que ſunt medicine tamen. ⁊ ſi ſanguis mali fuerit odo-
ris dabis cibum boni odoris: ⁊ vinum ſimiliter ⁊ epithi
mabis mamillas cum alterantibus predictis ⁊ his que ī
decoratiōe dicentur: ſi deus voluerit. ¶ Secundam rē
complent fricationes mamillarum manibus blādientiū-
tium: ⁊ partium adiacentium: vt pectoris. ⁊ ſpatularum
cum melle ⁊ puluere calamenti. Epithimata emplaſta: ⁊
vnguenta ex calidis que trahant ſanguinem: a profun-
do cum melle: ⁊ aqua ipſorum epithimatum calida: vel
aqua ſimplici. ⁊ ſiquideȝ fuerit oppilatio in venis eius:
aut debilitas virtutis attractione earum augumentabi-
tur nutriens ſubtile ad caliditatem decliue. ⁊ conferunt
valde ad hec ipſe baucie: ⁊ ſemen ipſarum: ⁊ ſub mamil-
lis ventoſe ponuntur magne: ⁊ cum multa compaſſio-
ne tractabuntur: ⁊ emplaſtabuntur cum nigella rubea
tinctorum calamento: ⁊ melle: ⁊ ficubus: que trahunt ſā
guineȝ a profundo. ¶ Tertiam rem complent empla-
ſta ⁊ vnctiones mamillis applicata ex rebus tepide cali-
ditatis ⁊ humiditatis iuuantibus digeſtiuam ⁊ nutriti-
uam virtutem: ⁊ etiam cum appropriatis: qualia ſunt
emplaſtum factum ex ſiſamo bulito in vino predicta ſūt
ad cauſam diminutionis lactis: ex quibus curam exube
rationis comprehendere per contrarium poteris ⁊ ad ac
tum reducere: ſi ſicuti ſpiritus gratia tibi adſit. Inquit
Aboali quidam experti ſunt elixaturam capitum ſalſo-
ruȝ piſciū in aq̄. i. ſucco aneti bibitā. Et eſtimo valerī ꝓ
ꝓpetatē vbi cā diūtōis ſit ex hūida ⁊ frigida cauſa. Et
ex eis que lac multiplicant eſt butirū vacinū. ȝ. i. cū vīo

bibitum: ⁊ ſilr ſiſaminum mollitum. Item ex expertis
per me eſt vt fiat panis ex farina tritici cum ſemine iuri-
ulee: ⁊ vtatur. Et ex ſtercore turdorum cum lacte aſine
⁊ oleo more emplaſti liniantur mamille ⁊ eſt ſatis tem-
patum confortans naturam mamillarum: ⁊ omni diſ-
craſie conferens. Item. ℞. amigdalarum dulciuȝ pinea
rum: ⁊ feſtucarum farine granorum viridium vriulee:
⁊ ſecaculana partes equales. terantur: ⁊ conficiantur cū
butiro. ⁊ fiant placentule: de quibus omni die mane: ⁊
ſero ſumat. i. que ſit quantitatis oui vnius. ¶ Sorbitio
facta ex ſucco ſeſare cuȝ frumento decocto: ⁊ melle facit
exuberare lac ſecundum inuentionē noſtraȝ. ¶ Medi
camen valde bonum faciens exuberare lac. ℞. ſeminis
aneti. ℥. ij. ſeminis mandragore ſeminis porri ana. ʒ. i.
ſemis ſenugreci ⁊ ſeiſ exule ana. ʒ. ij. Totuȝ cū ſucco fe
niculi ⁊ melle ⁊ butyro miſceantur: ⁊ in potu ſumantur
Eſtimo valere vbi cauſa diminutionis ſit ex peccato ſā
guinis inquanto ⁊ qualitate frigida. Item alia confec-
tio impiguatiua nr̄a faciens lac ⁊ ſperma exuberare. ℞.
mugracij nucis neridē: ⁊ been: ⁊ doronogi: ⁊ dra. ſemis
papa. ⁊ karabe an̄. ʒ. ij. tere: ⁊ pulueriza: ⁊ frige cum bu-
tiro: frixione leni cū duabus eminis paruis ſaiic tritici
emina. i. zuchari meſura: ⁊ mina. i. ꝑua de ea ſūatur om-
ni die. ʒ. xx. ⁊ decoquāt cum. ij. lib. lactis: ⁊ proiice deſup
de buti. quātum neceſſe ē: ⁊ ſorbeatur: quoniam bonū ⁊
rōnabile eſt ⁊ expertum in cōplenda tua intentiōe: ſi con
fidis in deo. ¶ Suffuſ ad impinguandū faciēs exubare
lac ⁊ ſpma. ℞. cicc. infuſi. in lacte vaccio aut ouis exiccati
ʒ. i. riſi: qd̄ ablutū ē multotiens ⁊ exiccatum. ʒ. 20. triti. ⁊
or. tritorū ⁊ excorticatorum an̄. ʒ. xxx. amig. dul. excortica.
ʒ. i. papa. ʒ. ij. panis de ſiſāo triti ⁊ exiccati. ʒ. xl. zucca. tab.
li. i. terant: ⁊ dent omni die ad ſorbēdū. ʒ. xxx. poſtquam
decoquit cū lacte aut aqua furfuris vl' amidi: etiā ꝓijcia
tur in ea qn̄ decoquit. ʒ. i. cimi. ¶ Electu. quod augȝ ſp
ma: ⁊ lac. ℞. ſemi. lurine. i. arboris que dicit liburnꝰ: ſe-
mis nauonū: cepaꝝ radi. aſpagi: ſeca. pi a. mūdata. feſtu
ca. aig. dul. auela. zinziberis. pip. albi ana partes equales
Terantur: ⁊ conficiant mel. ⁊ buti. ⁊ cū lacte nouiter ml
ſo ſumat omni die quātitas. ʒ. ij. Albohali dic. Agnus
caſtus eſt ex eis: q̄ multiplicāt lac: ⁊ minuunt ſpma a ꝓ-
prietate. Idē. Confectio medicaminis multiplicantis lac.
℞. ſeminis napi exule raſāi porri cepe fenicu. cice. an̄ par
tes equales ſumat ex eis plius māe ⁊ ſero: ⁊ cōedat poſt
ipſum cicer īfuſū in lacte: ⁊ ſupbibat lac ipſū. Nocumētū
diminutiōis lactis. qd̄ infanti prouenit eſt dīnutio alim̄
ti. Cuius augmentuȝ dupliciter ſibi neceſſarium exiſtit
corrigit: ⁊ emendat: aut per intentionē alterius nutricis
ſufficiētis: q̄ eligenda eſt cōditionibus debitis: quas ſci-
uiſti. ¶ Quod ſi inueniri nō poſſit āimal ſimile homi-
ni loco eiꝰ inueniat: ex quibꝰ eēt ſus: cuius ſanguis eſt ſā
guis hois magis ꝓportiōalis: ⁊ caro magis ſilis ẽȝ. S.
ſed quia indodicilis ⁊ immūda abijciat. Eligat ḡ q̄ mi-
tis eſt: ⁊ munda: docilis: ⁊ ſuauis. ſ. capra: cuiꝰ lac ē me
diocris cōſiſtentie: ⁊ nutriatur bonis paſcuis: ⁊ lactet ex
ea: ꝙ ſi ipſa nō poſſi: hri: hēatur lac eius: ⁊ eo imiſſo in
ore ſuauiter nutriatur. Item adminiſtrabis ex iuſculis
ex vitellis ouorū cū mica panis ⁊ iure carniū lacte amig
dalarū amido ⁊ pulmentis ex faria tritici vel ſimula bn̄
ablui: vel fabarum: vl' cicerum: aut ex carnibuſ bn̄ tritis
cibet. Et potet vino bene limphato i quo mica pāis reſi

derit. Pis .n. ad etatē dentiū plantatiuā i q̄ dura mādē
re poteſt cōuenienter: ꝓduces cū auxilio eiꝰ cuius diſpōe
oia vegetant: ⁊ ꝟmis iterclusꝰ in lapide ſcipit nutrimētū
¶ Capitulum ſecundum de exuberatione lactis ⁊ eius
caſeatione ⁊ corruptione.

Exuberationis lactis nocumentum mr̄i pro
ueniēs eſt multiplex. ſ. caſeatio: ſeu coagula-
tio lactis in māillas. Apoſtematio ⁊ vlcera-
tio caſeationis ſeu coagulationis lactis i ma
millis duplex eſt cā: materialis ſcilicet ⁊ efficiēs. Ma-
terialis ē lactis exuberatio in eis. Efficiēs autē eſt calidi-
tas mamillarū ſiccitate coagulans: ⁊ cōdēſans: aut frigi
ditas ſpiſſitudine cogelans: nō coagulās ꝓpře ſecundū
ſnīam Aboha. Primam cauſā cōcomitant inflamma-
tio caliditatis mamillarū ⁊ plurimum febris grauitas ⁊
dolor capitis cū turbatiōe mentiſ qn̄ corrumpitur. Inqt
Hypocrates. Mulieribus quibꝰ ad māillas ſanguis
conuertit maniam ſignificat gſſities ſeu tumor ⁊ graue-
do mamillarum: ⁊ partium circumſtantium: quam diſ-
pōnem vocant mulieres cōiter pilum deſcendiſſe ad ma
millas. quod declarat exitus eius apparentis ad ſenium
qui ſanatiōis ē cauſa: quod non impoſſibile videt: cum
dicat Ariſto. in de generatione animalium: ꝙ in ſangui
ne pilus eſt: vel res: ſicut pilus: quo ablato ſanguis nō
congelatur: ſicut teſtantur coci. Secundam cauſam co-
mitatur grauedo: frigiditas mamillarum ⁊ partium cir
cumſtantium cuȝ pigritia ⁊ laſſitudine. ¶ Cura huius
egritudinis eſt due res prima reſpicit cauſam: ſecunda eſ
fectum. ¶ Prima eſt duplex: vna reſpicit cauſam ma-
terialem: alia efficientem. ¶ Prima eſt prohibere lac-
tis exuberantia: cuius curam ſuperius comprehendere
hūiſti. ¶ Exempli gratia fit cum diminuentibus a ma-
millis: vt eſt flebotomia ſaphene primo: ⁊ ventoſatio
crurium ⁊ flebotomia baſilice ſecundo: ⁊ cum diminu-
tione cibi in qualitate ⁊ quantitate: ⁊ nature frigide ⁊ ſic
citate: vt ſunt milium. panicum: lentes ⁊ caules: ⁊ ſibe
cum aceto vel acetoſis decocte: ⁊ ſemen canabis: ⁊ breui
ter cum conuerſione omnis regiminis ad frigiditatem
⁊ ſiccitatem. ⁊ cum exterius: applicatis: repellentibus
ſanguinem a amamillis: non tamē excedentibus que in
giditate ⁊ ſtipticitate multa: ne repellant ad cor: quod ꝓ
pinquum eſt. Quapropter in eis dēt eſſe remiſſa vel
temperate caliditatis mixta. Apocruſtica enim pectori
approximari prohibuit Galienꝰ licet in egritudinali diſ
pōne loquatur. ⁊ ex illis eſt epithimatio partium pecto
ris circumſtantium mamillis cum oleo roſaceo conquaſ
ſato cum aceto ſandalo ſpodio coriandro: vel mirra: em
plaſtatio cum planta cicute contrita cum ſuo ſemine ꝓ
hibet lactis exuberantiam ⁊ mamillis augumentum.
¶ Que vero reſpicit cauſam efficientem: ⁊ effectum qui
eſt inſpiſſatio: coagulatio lactis in mamillis vt diſſolua
tur ⁊ educatur ab eis conueniunt ſimul cum alterantia
cauſam efficientem lac inſpiſſatum diſſoluunt: ⁊ educūt
Inquit enim Abo. Que coagulantur a calido diſſol-
uuntur a frigido: ⁊ que coagulantur a frigido diſſoluū
tur a calido. Si ergo inſpexeris caſeationem a calido mi
niſtrabis: primo ſuper mamillas oxirodinum ſimplex
vel mixtum cum ſucco ſolatri: vel aqua coriandri in mo
dum epimatis. deinde lenticulas in aceto decoctas em-
plaſtabis. Et res manifeſtis iuuamenti: quā multociēs

ſum expertus: eſt emplaſtare mamillas cum portulacis
contritis: ſic accipiuntur: ⁊ multotiens innouare. prohi
bet enim caſeationem ⁊ putrefactionē que timetur ex ea
Si vero a frigido epithimabis mamillas prius cum a-
qua calida decoctiōis meliloti: quoniam liquefac ipſū:
vel cum vino quod coagulata diſſoluit interi⁹ ⁊ exteri⁹
approximatum. deinde cū ſuctione facta ore mulieris infā
tis: ſeu catuli: vel ventoſa ſeu expreſſione vł reſolōne vt
diſſolutū lac educatur. Et ex eis que ad hec experta ſūt
eſt vt oleum oliuarum epithimatū ita ꝙ non tangat pa
pillam. facit enim egredi totum lac: quod deſcendit in
mamillas: ⁊ non facta amplius deſcēdere ſecundū Ar.
Et ex eis que reſoluunt ipſum lac: eſt epthimatio cum
ſucco mente ⁊ aceto: ⁊ ſalis gemme addatur .ʒ.i. ⁊ ex ex-
pertis eſt epithima ⁊ emplaſtum cum ſucco apij ⁊ mica
panis cimino nabati: quoniam diſſoluit omnem tumo-
rem mamillarum. Et ex eis que prohibent ſanioſitatem
⁊ putredinem lactis: ⁊ aſſiduatio embrocationis cum a-
qua decoctionis rerum hñtium temperatam cali ⁊ con-
fortatium calorē naturalē in eis: vt. fēicu. aneti camōi.
balſimite fenugṝ. Et ſi expedit abrotani caſtorei ſalis ml
re aloes. Acaci. partes equales cōtere ⁊ confice cum olō
⁊ mellis prohibent enim putredinem: ⁊ reſoluunt caſea
tionem. Et ex eis eſt oleum de li. narciſi: ⁊ de coſto inūc
tum. Item emplaſtum de menta prohibet caſeationem
Linimentū aperiens oppilationē venarum mamilla
rum: ex lactis coaglatione in mamillis. ℞. lumbricos
terreſtres. contere: ⁊ line cum oleo de li. Item aliud. ℞.
mirre quantum vis: ⁊ tere: ⁊ diſſolue in aqua calamenti
aut farine cice. foli. lau. apij. cimini nabati: ⁊ aqua virge
paſtoris: ⁊ epithima. Coagulum: ⁊ proprie leporis ſum
ptum cum vino lac coagulatum diſſoluit; ⁊ liquefacit.
Sal ⁊ mel intus ⁊ extra approximata prohibent a diſſol
uunt coagulationem lactis vbiqꝫ. Sed diceſ Fili quid
ē coagulū: ⁊ nūqd oīa aīalia coagulū hñt ⁊ nūqd coagu
latū ſtipticū ſit: ⁊ q̄rꝫ̄ria agit. ¶ Ad pmū dico auctorita
te elahin Abo. in ſuo libro ꝙ coagulū ē arabice appella
tum anfaha. ⁊ eſt ſuperior ventre animalium prauorū
lactantium. Et eſt ſubſtantia alba inuenta in ipſo ventre
qua coagulatur lac: ⁊ notum eſt ⁊ ſecundum papiam di
citur a cogo cogis: eo ꝙ cogit lac coagulari. ⁊ ſecundum
Ar. Coagulum eſt ſubſtantia in qua eſt calor ſpūalis
adiuuans: ⁊ confortans lac. Lac enim eſt vna de rebus
maxime alterabilibus: ſicut ponit Galienus ⁊ prop-
ter eterogeneitatem ſubſtantie ſue ⁊ ſui caloris paucita-
tem. Unde ponit Galienus ꝙ oportet aut in prio lo-
co eſſe ſcilicet mamillarum: aut in corpore animalis ipſū
recipere debentis ſine intermedio temporis eſſe ſicut ſe-
men. ⁊ pro tanto indigebat aliquo: quod ipſum iuuaſt
⁊ cōfortaret ⁊ in corpore animalis: quod ipſū recipit ex
tra corpus: cum ad vſum animalium recipitur: ⁊ mulge
tur. ¶ In corpore animalis quidem recipientis ipſum
Nam infantis corpus proprie ⁊ naturaliter recipientis
dum lacte nutritur: primo recipit ipſum in ſtomaco qui
eſt ſubſtantie neruoſe frigide: ⁊ contentiue debilis prop
ter humiditatem etatis ſicut ponit Galienus. Et ipſum
lac quo nutritur frigide eſt ſubſtantie fluide ⁊ liquide: ⁊
ꝑ tanto non potuit in eius ſtō bene ⁊ ſufficienter retieri
donec digeratur: ⁊ nutriat: propter quod natura noſtri
corporis magis operatia: ⁊ ſumma ars: que videtur ſem

per vniuſcuiuſqꝫ enargiorum corporis vtilitatem vndi
qꝫ expellere: ſicut ponit Galie. in frigidiori ſtomaco ta-
lis aīmalis quod eſt lacte nutritum. dum lacte aliter or
dinauit ſubſtantiam coaguli que eſt: vt patet ad ſurſum
ad ſpiſſitudinē ⁊ albedinem caſeitatis accidens: ⁊ q̄ ſua
deſiccatōe cōfortat retentiuā ſtomaci ⁊ villos eius: ⁊ ſua
coagulatione appropriat: ⁊ ingſſat ſubſtantiam ſuā liq
dam fluidam lactis: quatenus poſſit ſufficiēter teneri ibi
dem: donec perfēe digeratur: ⁊ ſua caliditate ignea fōti
calefaciēdo ſubſtantiā adiuuet digeſtiuam necnō ſua op
atiōe liquefactia ⁊ diſſolutia a cōplexione nocumentū ꝙ
ex lactis coagulatione ⁊ cōuerſione in ſtō prouēit in via
prouiſionis ꝓhibeatur: ⁊ hec vt dcm̄ eſt in corpore aīs
ꝙ ipſum naturaliter recipit ad ſui nutrimentū etiam cā
extra corpus ad vſū aliquem recipitur: ⁊ mulgetur: in
diget coagulatione cōfortāte ⁊ conſeruāte ſuum debilē
calorem ⁊ ſuam ſubſtantiā eterogeneā. vñ facile permu
tabitur: vt nō facile permutatur ⁊ corrūpatur. Tal' de-
claratio pt hri ⁊ elegi ex dictis Abo. fo canone. c. i. ⁊
Auer. colliget in quinto. Et ex his poteſt patere ad ſe-
cundum tertium ⁊. quartum queſitum.
¶ Ad ſecundum queſitum dico quod que lacte nutriū
tur: dum lacte aluntur: ⁊ ſunt parua: habet predictā cau
ſam: qui vero non nutriuntur non habet: q: natura eoꝝ
eſt minus humida. vnde retētiua eorum eſt fortior: ⁊ eſt
digeſtiua: ⁊ quia cibis ſolidioribus: ⁊ ſtipticioribꝰ ſeu ſpiſ
ſioribus vtūtur ⁊ crudis: vnde nō indigent coagulatiōe
⁊ per hec poteſt patere ad tertium queſitum. ¶ Ad ter-
tium dico ꝙ proprie ſtipticū eſt frigi. ſic ſicut diciſ quar-
to de ſimpli. medi licet aqua calida ſtiptica ſint: vt infra
patebit diciſ enim a pontico ſed magis ⁊ minus: vt ibi
Ga. ⁊ Abo. in fo. Sic coagulum cū ſit calꝫ ⁊ ſic igneū
nō poteſt proprie dici ſtipticum. vnde dic; Elahin: ꝙ nō
eſt de eius: intentione ꝙ ſtipticum ſit cali. proprie intelli
gendo virtualiter ⁊ potentialiter: ſed ſit hñs in ſe quali-
tatem paſſiuam ſtiptici ſcilicet ſiccitatem ſed accipiendo
ſtipticum effectiue: prout ſtipticum habet retineſ fluxibi
lia: ⁊ coadunare vel conſtringere: laxa dico ꝙ coagulū
poteſt dici ſtipticum: nam fluida inſpiſſat: ⁊ ſubtilia in-
groſſat: ⁊ laxa membra conſtringit: ⁊ hec a ſua propri
etate ſicut ponit Abo. ⁊ Auer. intv. vbi ponit ꝙ fluxi-
bus conuenit ven. quorū. cauſe ſūt igte: ⁊ hec eſt a pro-
prieate. Inde eſt quorū poſitū ſupra ventrem puerorū
a proprietate retinet flux. ven. ipſorum faciendo operatō
nē inſpiſſandi: ⁊ ingroſſandi humores ipſorum. Sed
a cōplex. cali. ſic ignea habet ſubtiliare ſpiſſa: liquefacere
⁊ diſſoluere congelata: ⁊ ſic contraria operatur: propter
quod patet ad vltimum: ſed videtur ꝙ non omne ſit i-
gneum: quia ſic eſſet omne acutum quod Abo. vide-
tur ibidem innuere: cum inquit. Non adminiſtretur: qđ
ex coagulo eſt acutum vbi neceſſaria eſt conſtrictio. Sic
per hec videtur velle Galienus ꝙ aliquid coaglum nō
ſit acutum: quod eſt contra Abo. ibidem: cū dicit. Om
nia ſunt coagula calida: ⁊ ſic. ignea ſunt ¶ Ad quartū
dico ꝙ omnia coagula inquantum talia ſunt calida. ⁊
ſic ignea: ſed prout poſſunt differre ſecundum differen-
tia animalium quorum ſunt ſpē ⁊ etata. ſeu tempore v-
num eſt minus calidum ⁊ acutū alio: ſicut leonis: vr-
ſi: ⁊ antiquatum dici poteſt acutum reſpectu coaguli:
agni ⁊ hedi nouiter accepit: ⁊ id non eſt acutum.

¶ Capitulum tertium de apoſtematibus mamillaruꝫ. ⁊ earum vlceratione.

Poſtema mamillarum eſt notū: ⁊ ē aut ex
infuſione reumatis: aut ex impotentia con
uerſionis proprij nutrimenti: quorum duo-
rum modorum cauſe ſunt gn̄aliter note ꝑꝑ
id quod in cura apoſtematis in generali infra dicemus
ſpāliter autem eſt vt plurimum ex ſuperfluitate ipſius:
vt ex lactis exuberantibus: ſicut monſtrauimus in .c. de
cura periplmonie. Conueniunt enim hec duo membra
plmo ⁊ mālla nutrimīti ſpē: qꝛ ex ſāguie nutriūt: ⁊ i ra
ritate ⁊ ſpōgioſitate ſbe nutrimīti ſupflitate ipſi⁹ ⁊ hūidi-
tatē tranſmiſſa colligūt ex qbuſ ea apoſtemari: contingit
⁊ in tumorem extolli. Eſt.n. lac ſuperfluitas nutrimenti
mamillarum. Ordinauit.n. ſapia ꝙ ſanguis tranſmittat
ad ipſas plimus ꝙ̄ ſit eis pro alimento necc̄itatis: q̄ con
uerteret in ꝓpriū alimentū: ⁊ qḋ ſupē ꝑfectus nutrimē-
to reſeruaret cōuertendum in lac qḋ eſt magis ſibi ꝓpri
uꝫ. ꝓpter cōuenientiaꝫ in materiā eius .ſ. ſanguinē men
ſtruorū quo nutriebatur i vitreo. Inqt. G. Omne mē-
brum gn̄atum humiditatē habꝫ ſuperfluā ꝙ̄ ſibi alimē
tum ſufficiat ꝓpter necc̄itatē alioꝝ mēbrorum gn̄andoꝝ
vl nutriendorū ab ea ꝙ eſſ magis ꝙ̄ aliud hēat ſoli deo ē
rō ꝯfuāda. Cuꝫ ḡ ſuꝑfluus ſanguis ad māillas trāſmiſ
ſus ⁊ in lac ꝯuerſus nō mulget ad nutriēdū fetū: vel alr
nō educit remanēs i eis caleſcēs: vel algorat caſeatur: ⁊
⁊ mamillas in tumorē eleuat ⁊ gn̄atur apoſtema: qḋ q-
dem ad ſenſū cognoſces ꝑ ſuā eētiam: quā tibi ſua noti
ficatio māifeſtat. Eſt aūt ſecūdū. G. apoſtēa tumor ꝑter
naturā quo mēbra magnitudie deficiunt ab eo qḋ eſt ſe
cūdū naturā. Et ſiquidem ſūt ex reumatis influxiōe ſi-
gnis cognoſces huius ex diſpōe.ſ. nutrimēti ⁊ rcipiētis
mittētis: ſi ſit totū corpus ex paſſiōe eius.ſ. feb. replōniſ
ipſius ſignis plectorie vel cachocimie: que ſūt nō: vl ſi
ſit aliqḋ ex mēbris pricipalibus cerebꝝ maxie cor: epar:
⁊ matrix eſt ꝑticularis egritu. ipſius. Et ſignis repletiōiſ
ipſius recipientis ſcilicet māillarum: quia ex defectione
operationum ipſarum cognoſces. Et quia frequēter pa
ti ꝯſuerunt: ⁊ ex caliditate ⁊ dolore ipſarū trahente. Si
vero ſit ex ipotentia cōuerſionis cognoſces ex mutata q̄
litate ipſarum quam tibi malitia oñdit cōpletionis que
in eſſentia virtutis effic̄ nocumentum cum priuatione ſi
gnorū repletionis totius ⁊ partis: ⁊ abſqꝫ exuberantia
lactis: aut ex ſignis repletiōis: vl cachocimie aut ex vtriſ
qꝫ: ſed ſiquidē exuberantia lactiſ fiat cauſa ē tibi maifeſta
Curatio āt apoſtematis h⁹ ꝯplet: vt i cura catarri dixi-
m⁹ cū euacuatiōe extēuatiua dicta: ⁊ ꝯuſiōe ſāguinis ad ex
iccationem ⁊ cum diſcraſia membri ⁊ humoris peccātis
correctione. Et eſt duplex: vna eſt dum eſt in fieri. Alia
dum iam factum eſt apoſtema. Prima eſt compoſita
ex preſeruatiua ⁊ curatiua: ⁊ eſt vt prohibeatur materia
colligi i ipſis: ⁊ quod collectum eſt reſoluatur. Primū
completur cum euacuationibus repletionis totius: ⁊ ꝑ
tis mittentis cum deriuatione eius quod ſupereſt: ⁊ cō
fortatione ipſius: vt non regeneretur: ⁊ cum aperitione
ductuum: vt ſi quid regeneretur per ductus conſuetos
expellatur: ⁊ cum conſtrictione viarum: per quas fluere
conſueuit: ſi eſt poſſibile: ⁊ cum confortatione membri r
cipientis: ſcilicet mamillarum: ⁊ vt non recipiant: ſed re
pellant: nec trahant: ⁊ generent: ⁊ hec cum alterantibuſ
malitiam complexionis earuꝫ ⁊ ſubſtantiaꝫ minuentib⁹
Et illud fit cum medicinis contrarijs diſcraſie ipſarum
⁊ ſtipticis habentibus mixtiōeꝫ aliarum ſubtiliantium
vt eſt epithima ex aceto ⁊ o. ro. lex mel. cū aqua ro. ⁊ mir
ti: ⁊ cum prohibentibus exuberantia ⁊ caſeationem lact
que ſͣ hūili. Quod autem collectum eſt deinde reſol-
uatur: ⁊ illud fit cum temperate calidis anodinis notis
cum ſtipticis mixtis. Et enim vt ſupra dictum eſt mem
brum humidum multam recipiens humidi. ⁊ ſuper-
fluita. que ſi non repellantur cito perducunt: ⁊ frequen-
ter ad cancrorum. Et ex conuenientibus eſt vt radix aſ
fodilli emplaſtata cuꝫ fece vini. ¶ Cum vero iam fac-
tum eſt: cura ē vt pro poſſe ſtudeas ipſum ſoluere cum ꝑ
dictis calidis anodinis que hec ſuperi⁹ habuiſti. Quod
ſi non ſit tibi poſſibile: ⁊ veniat ad dabellatiꝫ vacare te
oportet inſaniando: ⁊ ſaniatum apire: ⁊ apertum mun
dificando cito: ⁊ exiccādo: ⁊ vltimo conſolidādo. Que
omnia ſupra de cura pleu. ⁊ periplemonie tibi ſpeci-
ficauimuſ q̄ per cirugicū miniſtrata ſanabunt ab apo. ⁊
vlcere: ſi deus voluerit. Sequuntur medi. compoite.
Medi. prohibens flux. reuma. ad mamillam: ⁊ apo-
ſtema cali. ⁊ ſedans dolo. apo. ipſius. ℞. ſandali: ſpo. aca.
luti armenii nil. añ tere ſubtiliter: ⁊ diſtempera in aqua
roſacea. ⁊ mirto ⁊ aceto. ⁊ ſucco ſola. ⁊ epithima mamil-
lam. eſt enim ex inuentione noſtra. ¶ Emplaſtum. ℞
panis ordei cum furfure: ⁊ diſſolue in oleo ro. ⁊ empla
prohibꝫ enim apoſte. mamillarum. Item furfur empla
ſtatum cum vino madeſcēn confert flegmatico ⁊ vento-
ſo rareſac. enim ⁊ reſoluit. Emplaſtum reſoluens apoſte
mamillarum. ℞. fari. fabarum mellilo. contriti añ. par-
tes equales confice cum oleo ſiſa. ⁊ emplaſta calefactione
precedente cum aqua ca. Item ex ſeie li. ⁊ ace. fiant ēpla.
Item aliud vltie reſoluens ipſū. ℞. panis contriti: fari.
or. ⁊ fabarū fenugreci aſſe feti. ⁊ vici añ. ℥. i. vitello. ouo.
numero quattuor: mirte. ℥. ſ. cro. ʒ. i. Confice cum mel. ⁊
emplaſta. Aboaly inquit: Ex omnibus ſpeciebus nucū
fit emplaſtum apoſtemati mamillarum in reſolutionis
via. item emplaſtum prohibens caſeationeꝫ ⁊ apata. ℞.
mēte: ⁊ ꝯter: ⁊ ēplaſta ꝓhibet.n. caſeationem lactis: ⁊ ſe-
dat apoſtema. Ad idem: Portu. ēplaſtata prohibet ca-
ſeationem calide ⁊ apoſtema in quo timetur putrefactio
Item linimentum reſoluens caſeationem: ⁊ apoſtema.
℞. aque ficle farine triti. nigel. ſalis añ partes equales te
rantur: ⁊ diſſoluantur in aqua calida. ⁊ folio. lau. ⁊ apij.
Et oleo. de li. ex inuentione noſtra. Iteꝫ aliud reſoluēs
apoſtema ⁊ caſeationem lactis. ℞. yſo. radi apij lenticu
larum integra. foliorum altee aſfodi. añ quantum vis de
cocta in aqua mel. al. ⁊ aqua vino albo. equalium parti-
um. deinde confice cum melle fece vini añ partes equa-
les ⁊ adde mentam tritam recentem: ⁊ in modo empla
ſti mamille apoſtēoſe appone. Emplaſtum maturans: ⁊
inſanians apoſtemata mamillaruꝫ. ℞. ſeminis lini fenu
greci radicum altee ⁊ lilij añ partem. i. gummi pini ſter-
coris capre añ. ℥. i. confice cum aſſungia porcina veteri ⁊
medullis cruris vacce: ⁊ appone: emplaſtum aperiens a
poſtema ſanitatuꝫ. ℞. cipere ſtercoris columbini fermē
ti: ⁊ confice cum ſucco. flamule ⁊ puluere cantaridarum
⁊ vtere. item contere limacias cum cōrticib⁹ ⁊ appone:
Item emplaſtum ex vrtica contrita. itē granū. i. arſenici
ſubliati cera cauata ipōe ⁊ applica deſuper. Iteꝫ foliuꝫ

vinum ℞ bealcāne coque ſub cinere cum puluere cimi ⁊: deinde ipſum aperi. ⁊ emplaſta. ¶ Item ex melle aneto ⁊ pice liquida fiat vnguentū in cacia: ⁊ vnge. ¶ Vnguē tum ceruſeos ⁊ vngen. egiptiacum ſunt mundificatia: ſaniem ⁊ putredinem apoſtematum ⁊ vlce. mamillaruꝫ Medicamen expertum exſiccās vlcera mā̄illaraꝝ. ℞ vini pōti. lib. xx. ⁊ cōfice in eo ſūac lib. i. galla. imatu lib. ſ. caſſie ligne lib. vel galla. cipſ. lib. i. Et dittaꝛ dieb⁹. xx. diõ coq̄t ⁊ ꝯmoueāꝛ cū liq̄ cipſ. dõec miuaꝛ medietas diõ ꝯmoueāꝛ fortiꝛ. ꝛ̄ducāꝛ ad ignē ⁊ caleſcat ſitqꝫ leuis ignis ⁊ cōſeruetur in vaſe vitreato. ē eniꝫ bonū omnib⁹ vlce. que accidunt in membris mollibus: ſicut os: lingua mā̄illa teſticuli ⁊ emunctoria: ⁊ alia exiccat: ⁊ ꝯſolidat: ⁊ ꝓhibet corroſioneꝫ. Emplaſtū ex farina ciceris cū ace. cōfert vlceribus cancroſis. Et infuſio decoctionis lupinoruꝫ confert corruptiōi. Lutū armenuꝫ cū ace. ꝓhibet ablutionem putredinis membrorum. ⁊ virga paſtoris ꝯfert apoſtematibus cali. vlceratiuis excoriationi ⁊ vlce. papillarum. Auelana aſſa maſticata ⁊ inuncta eſt ſufficiens ⁊ experta ꝙ ſi apoſtema nō dubeleꝛ: ſed lapideatur. Emplaſtum de mucilagibus: ⁊ de melilo. appõe vl' diaquilon magnū ⁊ ꝑuū vl' cero. iſo. ⁊ cero. diapē. ſm nr̄am iūctionē iunge mollificat. n. ⁊ reſoluit: ⁊ confert nodis ⁊ glādulis. Si vero apoſtema ſit fri. flegmati. contere apij folia. ⁊ ēplaſta ſilr ⁊ camomillā ꝑ ſe: vl' vtraqꝫ commiſce Cicer ēplaſtū confert apoſtematibus glandl'oſis. Fili⁹ Serapi. dyamac ad dubelet: ⁊ apoſtema. dura reſoluit vteqꝫ. ⁊ eſt valde magni iuuamenti. ℞. taraſa tritam ſiccam: ⁊ cribellatam. ℥. iiij. fenugre. ꝯtriti ⁊ cribellati. ℥. ij maratri cribellati. ℥. i. miſceantur: ⁊ conficiantur cuꝫ lacte ꝛ̄ cēte mlco ⁊ o. de li. ⁊ ēplaſtētur cū eo: ⁊ ſanū ē: do. v.

¶ Capitulum quartum de magnitudine mamillaruꝫ.

E magnitudine aūt mamillarū ⁊ aliorū mēbrorū dicere poſtpōemus vſqꝫ ad ſectionem tertium vbi de medicis q̄ ſunt ad decoreꝫ de ea gn̄ale capi. faciēs ſi. d. v. Hic tm̄ ſpecialiꝛ dicemus. ſ. ꝙ magnitudo ipſaꝝ nō ē egri. ſꝫ iter egirtudines nūeratur. ⁊ ꝓinde indigent medicamia quo ꝯſuenꝛ in ꝑuitate: ⁊ ꝓhibeanꝛ a magitudine. Curatio i duobus cōſiſt. In q̄te pmo ⁊ abſtinētia ab oibus dilatātibuſ ⁊ extēdētib⁹ ac trahētibus ſāguinē ad ipſas: vt ē mot⁹ fricatio: balneatio. Scdo i cōſtructiōe cū aq̄s frigidis. epithimatib⁹: vnguentis ⁊ ēplaſtis: ⁊ ſtipticis: ⁊ ponticis ꝑdcīs hic ⁊ ligaturis. Cū vero magnificate fuerit minui nō pn̄t: ſꝫ abſcōdi ⁊ celari: ⁊ illō cū diffuſiōe ⁊ dilatōne earū i ꝑtib⁹ ſubaſſelarū: ⁊ ypocūdriorū. ⁊ cōſtrictione cū camiſia cordelata ſtricta ſup eas quātū expedire videtur. Et ex his q̄ a ꝓprietate operātur eſt oleū veſptilionū iunctū ꝓhibet eni augmentū eaꝝ in puellis: ⁊ fricatō lapidis: cū quo acuitur. Et id idē ex curātibus ē teſticulorū augmentū ſeu magnitudineꝫ. Cataplaſma vtile reſoluēs tumorē mamillarū ⁊ corrumptionē lactis. ℞. farine ſemis lini: farine lentiū an̄ partes equales: tempera cū oleo roſato: ⁊ croco. Aliud ymay. ℞. marubij ebulorum foliorū: papaueris albi: abſinthij. rute: cuſcute an̄ ꝑtes equales: permiſce tepida: ⁊ appone. ¶ Diaſcorides ad idem. ℞. olibani maſticis: ſeminis abſinthij: farine lētiū an̄. ʒ. iij. cere. ʒ. iiij. olei roſati. ʒ. vi. Fiat vnguentum ⁊ inunge. Linimentum extinguens ardorem mamillarū ⁊ tumorem delens. ℞. ſucci ſēperui. ſuc. ſola. albu. ouorum ⁊ olei roſa. an̄ partes equaleſ: quod nūc frigidū nūc tepidū appone. Quod ſi deueniet ad vlcerationeꝫ cirugici tunc auxilium inuocabis. ¶ Si autem tumor cum inflatione fuerit tunc oua cuꝫ oleo roſa. ⁊ aceto appone Quod ſi ex retentione ſanguinis mēſtrualis accidit. flebotomeꝛ ex ſaphena. deinde. ſi expedit ex baſilica ⁊ phā̄matia detur. ¶ Ad tumorem in mamillis ex frigidis humoribus adhibe farina fenugre. cum ſucco apij ⁊ ebulorum commixtio. Aliud. ℞. fimi bouini recentiſ ⁊ caprini an̄. ℥. ij. ſucci marubij: ſucci ebulorum: fecis aceti. an̄ ℥. i. miſce ⁊ ſuperpone. calidum. Aliud contra viuos ardores: ⁊ rubicundos. temperat enim eos. ⁊ obtundit audaciam eorum. ℞. muncilla. pſi. aceti olei roſacei: ⁊ ⁊ olei violarum an̄. pondus. i. opij camphore. an̄. ℈. i. fiat omnium mixtio cum farina ordei: ⁊ albu. ouorum: ⁊ empla. Caue. tamen a ſꝛ̄fluo ne impellat ad antruꝫ.

¶ Incipit particula tertia ſectionis prime continent ſūmas. iiij. ſūma pma q̄ ē de medicis egritudinū meri.

¶ Prologus

Rotulimus hucuſqꝫ ſermonem noſtre mentis explicāteꝫ comceptum in medicatione egritudinum mēbroruꝫ deſuiētiū ſpūi. In quo itētiōes ⁊ modos curatiōis ſūmauim⁹ ōbite ōdināndo. necnō iſuim⁹ medicias ſimplices ⁊ cōpoitas ꝓprias ⁊ expertas quas prio pħi rōne ⁊ metodo inuenerunt antiqui medici iuditio ⁊ expermento approbauerunt ⁊ quas ſecundum intentionem noſtraꝫ efficaces vidimus opere ⁊ effcu: prout dei gratia inſpirauit: qui illuminat pħos: ⁊ medicos ſuos miſtros de celo creauit. Medicinam quoqꝫ in terra de ſua largitate ꝓduxit: per quos viſitaret ⁊ redimeret plebem ſuam.

¶ Et quia ſecundum premiſſum ordinem procedendo ſequitur vt deinde aggrediātur curam egritudinum membrorum nutricationis ſcilicet ſtomaci ⁊ epatis: ⁊ aliorū ſeruientiuꝫ eis ex q̄bus certa nutiūtur mēbra. Qō ē tertie ꝑticule ſectionis pme. Implorem⁹ auxiliū ab eo ꝑ quē oia ſcā ſūt: ⁊ ſine ipſo nihil. Suppliciter exorātes q̄tenus mittere digneꝛ ſpūꝫ ſcm̄ ſuū: ſpm veritat: q nos doceat ⁊ ſuggerat nobis oia: q̄ ad recuperādā ſanitatē ꝑ dēcorū celerē ſint efficaciter iuuatiua: ⁊ qō bn̄ icipiemus ſui gr̄a ꝓſequi ⁊ mediaꝛ melius poſſimuſ ſuo auxilio influente: ⁊ optime explere ſua potentia confirmante.

¶ Continet autem hec particula tertia ſectionis prime ſūmmas quattuor. Prima eſt de medicinis egritudinum meri: qui ſtomaco tranſglutiendo miniſtrat. Secunda de medicinis egritudinuꝫ ſtomaci. Tertia de medicinis egritudinum epatis ⁊ venarum. Quarta de medicinis. ſplenis. Prima ſumma continet capitula. vi. Capituluꝫ primū eſt prohemiale: ⁊ eſt generalis ſermo meri i egritu. e⁹ cāis ⁊ ſignis: ⁊ cura ſm modum vlem ¶ Capi. ſecunduꝫ de mala ꝯplexione meri ⁊ eius cura.

¶ Capi. tertium de inſtrãlibus egritudinibus eius vel
mala cõpõne eius ⁊ cura. ¶ Capi. quartum de ſolõni-
bus continuitatis eius: ⁊ eorum qui ex illis accidunt vt
eſt flu. ſan. ⁊ eruptõ ei⁹ ex ore ⁊ cura. ¶ Capi. quintum
de apoſtẽatib⁹ eius ⁊ cura. ¶ Capi. ſextum eſt de nocu
mentis tranſglutionis ⁊ cura.

¶ Cap. primum eſt gñealis ſermo in meri ⁊ egritudini
bus eius ⁊ cauſis ⁊ ſignis: ⁊ cura ſecundum modũ vlem

Ciendum aũt ꝙ meri eſt mẽbꝛũ ad formã
inteſtini exñs cõcauum ⁊ oblongũ ex duab⁹
tunicis compoſitum cõtinuatũ cum orificio
ſtomaci ⁊ pforans dyaflãma: ⁊ ꝓceden ſu-
ꝑius iter cãnam pulmõis ⁊ ſpõdiles colli cũ ſuis lacertꝫ
tranſiens terminatur i gutture. Quo mediante trãſglu
tiendo recipit cibũ ab ore. Poteſt aũt pati omne gen⁹
egritudinũ: ſicut alia mẽbꝛa hñtia regimẽ: ex quib⁹ nccã
rio operationi eius ad quã ꝑncipaliter cõſtituit ipſũ ſa-
pia ꝓuenit nocumentũ quod eſt tranſglutire cibũ ⁊ potũ
qui ſũt materia nutrimenti: ad quoꝝ tranſglutionem
ordinate ſtomaco deſiderãte ⁊ trahẽte mouetur: tanquam
ſibi ſeruiẽs delatore. Et ãbabus ſuis tũicis: ex quib⁹ cõ
põitur opatur interiori attrahẽte naturali virtute cũ vi
lis i lõgitudie ſũmitatꝫ i ea: ⁊ exteriori exꝑmẽte alr cũ vi
lis latitudialir: ſeu lactis i ea poitis recipiẽtibus neruũ
a nuca mediãtibus ſpondilibus colli. q i vomitũ ſolum
opatur. Inquit eniꝫ Galienus Trãſglutio ſtõaco de
ſiderante ⁊ trahẽte fit: ſed võit⁹ nulla oris ſtomaci deſi-
derãte pticula: ⁊ trahẽte: ſed ſola extiori tũica exꝑmente
cũ villo latitudialis in ea ſituato. Adiuuat aũt tranſglu
tiõem grauitas ⁊ lubrici. ſubeſt ipſorũ qua petũt deſcen
ſuꝫ: ⁊ proide difficilior trãſglutione võitus eſſe ꝯprobat
⁊ etiã fluxu vẽ. Inquit eniꝫ Galienus võitus oibus dif
ficil eſt: pꝫ: inferior ãt purgõ facilis. Signa ex quibus re
liquitur qui nocumẽtum trãſglutiõis: quod plurimũ ẽ
difficultãs ipſius cõe ẽ ſignũ oiuꝫ gñm ꝑdictaꝝ egritu.
poſſibiliũ fieri i ipſo meri ⁊ ẽt egritudinũ alioꝝ mẽbroꝝ
quorum vicitate potit pati: vt eſt epiglotis vel cauſa. pul
mo. ⁊ eiuſ lacti: ⁊ ſpõdiles dõſi int que ſituatur ⁊ ſtome⁹
⁊ totuꝫ corpuſ ⁊ cerebrũ cui ſupponit. Sed ꝑter hoc alia
ſunt ſigna ꝓpria alia ꝑ magis ꝓpria conſanda que ad co
gnitionẽ pſcam vẽ cure debitã ſit neceſſa⁹ oportũa ꝓpria
aũt ſũt ſigna qb⁹ diſtiguunt gñã egritudi. ꝓpriaꝝ ꝑdcaꝝ
⁊ egritu. mẽbro. quorũ cõitate pati põt. Et ſunt: nã illaꝫ
cuius cauſa eſt malitia cõplexionis debilitas: ſignificat
ꝙ in lõgo tpis ſpatio trãſglutitur: quod ſuit: ⁊ cũ tepidi
tate ⁊ paucitate feſtiationi in toto ſpatio meri: ⁊ ſine do-
lor: niſi figatur in pte. meri veriſimiliter: ⁊ cõſtringat il-
lic: ſiue extẽdat ⁊ ſẽtiat dolor cũ retentiõe ei⁹ qđ trãſglu-
tietur. ¶ Illam vero cuius cã eſt mala cõplõ ⁊ opilatio
oñdit in potẽtia tranſglutiõis ẽt rei pue liquide: ⁊ pot⁹
⁊ cũ cõat trãſgultire egreditur ꝑ nars. Et illaꝫ c⁹ cauſa
eſt ſolutio cõtinuitatis mãifeſtat ſanguis exitus ab ore: ⁊
hũiditas nãlis ⁊ ꝓpie cũ i ſuꝑma e⁹ pte fuerit ⁊ ardor. vl
punctio pcepta in collo ⁊ iter duas ſpatu. ⁊ ꝓpie aꝑ trãſ
glutionẽ ⁊ vomitũ: ⁊ eructuationem rei acute qualitatis
magis ꝙ̃ excedẽtis quali. Sed illã cuius cã ẽ apoſtema:
đclarat tũor ꝓprie ſi ſit magnũ ⁊: qñꝫ febris: ⁊ dolor in
illa pte acut⁹ ⁊ grauatiu⁹ ⁊ ꝯplexiu⁹: ⁊ ꝓprie in loco po
qui int ſpatulas exiſtit: maxime ſi in iferiori pte meri
ſit vlcus vel apoſtema: ⁊ magis in parte corñdente loco
vel parti meri vlcerato vl apoſtemato: ⁊ magis apõ trãſ
glutionẽ: võitum: ⁊ eructationem rei magne quãtitatis
magis ꝙ̃ acute qualitatꝫ. Et difficultas trãſglutiẽdi eſt i
vna parte meri magis ꝙ̃ in alia: non in toto ſpatio eius
Illã etiã cuius cã eſt compaſſio membꝛi vicini in ſinuat
ꝑcedens paſſio mẽbꝛi ipſi⁹ q ſuis ꝓpꝛus eſt conſanda ſi-
gnis. Nec iuẽit ibi tact⁹ dolorẽ: nec aliꝙ̃ paſſioꝫ: niſi no
cumentũ actiõis tñ. Magis ꝓpria ſigna ſũt que ſpẽa
liũ egritudinũ ⁊ cãꝝ ſũt deinſatuia: ⁊ ſũt que ĩfra in ſpã
libus dicent. c. ¶ Cura indicatio cure meri egritudinũ
dupl eſt: gnãl. ſ. ⁊ ſpãl. Gñal eſt dupl: vna que idicat
locũ in quo medicie exterius ſũt applicãde: ⁊ ẽ: vt in col
lo ⁊ loco q ẽ iter duas ſpatulas applicent vt iuxta Ga.
Alia inſinuat modũ ſecũduꝫ quẽ medicie interius ſunt
ſumẽnde. ⁊ ẽ vt medicine non ſubito deglutiant: prout
in egritudinibus ſtomaci oportet fieri: ſed in ore retine
antur: ⁊ lãbendo tranſglutiantur: vt trahẽdo moram in
trãſitu: lꝫ declivi ĩpſſionem faciãt earuꝫ ꝓprie qualitatiſ
Spẽal eſt que docet ſpãlem taleꝫ egritudinem ⁊ cauſaꝫ
corriger accñtia ⁊ regimẽ ordiare. necnõ ſpãles medicĩaſ
cum quibus inſinuat ⁊ deſcribit que in ſequen. c. ſerioſi
us ponemus: nomen domini inuocando.

¶ Capi. ſecũdũ de mala ꝯplexiõe meri: ⁊ cura eiuſ.

Ala complexio meri aut eſt pura: aut cũ mã
Pura aut ſiplex aut compoſita: ⁊ ſimplex
aut calida: aut frigida aut ſic. aut humi. ⁊ cã
eius eſt pro catartica ſi pura ſit. Cauſa vero
humoralis cuiuſlibet gñis eſſe põt. Et ſigna eius ſunt
alterõ pcepta in loco cum difficltate trãſglutiendi abſq̃
tũore vel vlcere i eo extñte. Et ſiquiđ fuerit pura cã: eſt
ꝑ catartica plurimũ abſq̃ iuẽtiõe ãtecedẽtis cauſe. ⁊ in-
ſectiõe oris ⁊ ligue ex hũore ⁊ fluor humiditatum. Si
vero ſit cũ mã erit ibi intentio antecedẽtis ⁊ cauſe cũ in
ſectiõe oris ⁊ ligue ex hũor: cuius ſpẽꝫ tibi color ⁊ ſapor
oñdit ⁊ fluor hũiditatis ſi adſit. Et ſiqđ ſit calida erit ibi
ſſ⁹ inflãmationis ⁊ ꝯbuſtionis ⁊ caliditas i ſupficie oris
⁊ ligue ⁊ ſitis. Si võ ſit frigida: ⁊ eſt illa que ſri⁹ ſit ſigna
ſunt cõtraria: ſed ſi ſit hũida mollis ſignum eſt humidi-
tas oris ⁊ ligue ⁊ puatio ſitꝫ. Si võ ſicca ſigna erũt ꝯtra
ria. ¶ Cura male cõplex. meri ex cura ma. cõplex. ſtõa.
põt hñi. Inqt enim Abohaly In plibus diſpõnib⁹ me
ri ſequunt ſtomaci diſpões. eſt eniꝫ via ad ipſũ ꝯtigua ꝯ
ſimilis i natura ⁊ ꝓinde cura vtroꝛũq̃ erit eađ vt multũ

¶ Capitulum tertium de egritudinibus inſtrãlib⁹ me
ri: vl mala compõne eius: ⁊ cura ipſius.

Ala compoſitio meris ex qua plimũ ẽ opila
tio in via eius tripl eſſe contingit. ſ. ⁊ coar-
tatoria. attenuatoria. ⁊ carnoſa. Attenuatõia
ãt ẽ ex cõpreſſiõe ⁊ coãguſtatiõe parietum ip
ſius meri. ⁊ ẽ aut ex cauſa extrĩſeca que cõpſſit: ⁊ rema-
ſit cõpreſſio vt eſt laqueus vel mãus: ⁊ huius. Aut ẽ ſri
giditas multa cõgelans: aut ẽ a cauſa interiori: aut in ſe:
aut a vicitate. In ſe: vt a caliditate ⁊ ſucci. adurente: vt in
febꝛi. acutis: vel ex ſpaſ⁹: ⁊ alcuꝫeꝫ ꝓpinquo lactoꝝ meri
⁊ villorũ: ⁊ proprie latitudinalium ex quorum ꝯtractio
ne cõtrahũtur latera ipſius: ⁊ via coartatur: vel cũ uento
ſitate coarctata inter duas eius tũicas: ⁊ interclusa in lac
tis eius conſtringente: ⁊ impellente ꝑietes eius intus: vt
coartetur via. Et cauſa vicinitatis ẽ vt ab apoſtemate in
lactis epiglotis verſus meri a parte anteriori: vt in ſqui-

nanticis contingit: aut in lactis colli reſpicientibus eũ
a parte poſteriori aut declinatione ſpondilis diſlocati ad
anteriora verſus meri. ¶ Coartatoria eſt: qua cadit in eiuſ
via aliqua res exterior ibi adherens. ſicut ſpia: vt accidit
in preſocatione: vel humor viſcoſus ibi coartatus: ⁊ ad-
herens: vt in apopleticis ⁊ epilepticis ⁊ reumatiſmis e-
uenire contingit: aut ſanguis congelatus qui ad illud ꝯ-
tingit deſcẽdere in fluxu ſa. narium aliqua parte eiꝰ re-
gurgitãte p foramina palati ad os: ⁊ deueniẽte ad ipſuȝ vl
que in vomitu ſanguinis in eo remanſit: aut vermes: ⁊
lumbrici in eius cõcauo multiplicati ſiue infixi vt aſſrit
Abo. ſe vidiſſe in quodã notorum ſuorum ex quibus ac
cidit ei difficultas trãglutiendi. ¶ Carnoſa vero eſt ex
apoſtemate exñte in lactis ⁊ tunicis ipſius yſofagi grece
dicti q̄ arabice meri nuncupãtur: vel veruca: vel cicatrix
in eo facta qui paſſus fuit vulnus ſeu vlcus in ipſo: ⁊ li-
beratus fuit: cuius cauſa extitit etas: ſicut recitat Galie.
¶ Signa quas per cauſas oportet cognoſcere ⁊ diſtigu
ere hoc mõ. Nam ſiquideȝ attenuatoria ſit: fietq̧ cauſa
exteriori ſenſu manifeſte cognoſces per eius veſtigia: ⁊
relatu infirmi ⁊ aſtantiũ ei tibi indicabitur: ⁊ nocumen-
tum tranſglutionis: vt puta difficultas: ⁊ minus ſi quo-
q̧ ex frigore congelante accidit pñtia frigoris: ⁊ eius an
teceſſio indicabit. Si vero a cauſa interiori in ipſo exñte
⁊ ſiccitate per inſpectionem acute feb. illud euenire vide
bis ⁊ nocumẽtũ maiꝰ trãſglutionis erit. Si v̾o ex ſpaſmo
⁊ alguȝeȝ ex ꝓpiquo accidit ex cognitõe ipſiꝰ ⁊ cauſaꝝ p̃
cedentium ſcire poteris: etiã ſi accidit ex uentoſitate pre-
cedens regimen multiplicans cauſa ſomnus ⁊ motus: ⁊
dolor extẽſiuꝰ ⁊ cõſtrictiuꝰ idicat illud. ¶ Cũq̧ ex cauſa
vicinitatis accidat: ⁊ ab apoſtemate i lactis epiglotis do
lor in epigloto erit cum ſpũs malitia: ⁊ quandoq̧ cuȝ or
tomia ⁊ tumore: ⁊ rubore ibi apparẽte ſcilicet in gutture
⁊ in collo: ⁊ febris. Si vero ex apoſtemate lactoruȝ colli
reſpicientibus cum apparebit dolor colli a parte inte-
riori cuȝ difficultate mouẽdi ⁊ iclinãdi collũ: ⁊ ꝓprie ad
poſteriora. Si quoq̧ ex declianatiõe ſpõdilis ad interi
ora ex cõcauitate i collo apparẽte percipies: vt quũ clia-
tur collũ ad poſteriora difficilior trãſglutio erit. Sed ſi
quid ſit coartatoria eritq̧ a cã exteriori cadẽte ⁊ ifixa: vt
ſpia punctio: proprie ad motum ibi percepta: ⁊ relatio
infirmi tibi inſinuat. Sed ſi ſit ab humore viſco. regimẽ
declarat ⁊ pñtia egritu. predictarum. Si vero ſan. con-
gelatus ſumit flu. ſan. ab. ore: vel ex naribus que regurgi
tauit ad os: ⁊ guttur tibi oñdit. Si vero vermes ⁊ lum-
brici: ⁊ nauſea mordicatio ⁊ vomitus: ⁊ ſincopis tibi oñ-
dunt. Et ſiquidem ſit carnoſa ex apoſtemate ſigna apo-
ſtematis dicta ſuperius tibi indicant: ⁊ que infra in. c. p-
prio tibi ponendo in ſpãli. Si vero ſit veruca eſt impedi
mentum partium tranſglutionis in loco: vbi eſt in toto
vero meri non: nec eſt dolor: ⁊ eſt priuatio ſignorum ali
arum cauſarum. Si vero ſit ex cicatrice tibi preceſſio vl-
ceris ipſius indicabit. ¶ Cura eſt duplex: generalis ſcili
cet ⁊ ſpecialis. Generalis eſt due res: vna eſt ablatõ cau
ſe: alia eſt rẽotio impreſſionis facte ſi quare manſit. Spe
tialiſ conſiſtit i ablatione ſpãl̾ cauſe: ⁊ in adminiſtratiõe
medicinarum propriarum ad illam. Si ergo fuerit ex-
exteriori cauſa: a qua remanſit ipreſſio ⁊ conſtrictio amo
ta: illa approximentur balnea ⁊ fomentationes circa gut
tur ⁊ collum ⁊ ſpatulas ex aquis calidis ⁊ ſimplicibus: ⁊

cuȝ decoctione medicinaruȝ dilatãtiũ: ⁊ confortantium
vt melliloti maluarum: fenugreci: apij: ⁊ ſi. Et fricatio
nes ſuaues cum oleis tpate calidis reddentibus tractabi
le membrorum: vt eſt oleum ð fiſticis de amig. dul. ⁊ de
piceis: ⁊ de melilo. ⁊ camomil. ⁊ ſi. Et cerota ex eis ex bu-
tiro ⁊ mucilaginibus notis iſo. hũſda: ⁊ dialtea: ⁊ ſi. Et
cibi interius ſumendi ſint ex calefacientibus: ⁊ humectã
tibus ſupradictis: ita q̄ boli ſint ex calefacientibus ⁊ hu-
mectãtibꝰ ſupradictis ita q̄ boli ſint magni: i quoꝝ trãſ
glutiõe cõet ⁊ cũ retẽtiõe ãhelitꝰ. Si v̾o ſit ex caliditate
adurẽte i febre acuta. pmo oȝ febrẽ curar̃ vt. j. dicet̃. deiõ
ſiccitatẽ ⁊ aduſtiõȝ ibi impſſã rmouet̃: ⁊ h̃ cũ iteriꝰ ⁊ exte
rius approximandis. Interius ſicut cũ mucilagine dra
gaganti: ſemine citõiorũ: pſilij: ⁊ pulpa tamaridoꝝ: ⁊ tẽa
niabin: ⁊ lacte ſeium coium: ⁊ ſeis papaueris: ⁊ ſucco li-
quiritie: ⁊ cũ carnibus prunorũ: ⁊ aqs fructuum: ⁊ iuiu-
barum; granatorũ: lactucaruȝ: violaꝝ: ordei: ⁊ cum ſiru-
po violato: ⁊ roſato bibitis ſorbendo ⁊ retentis in ore: ⁊
gargarizatis: ⁊ cuȝ caudis eorum ⁊ cũ cibis ex amido de
cucurbita. ⁊ pulmento ex atriplicibꝰ ſpinachijs ⁊ lactuciſ
⁊ ſilibus. Exterius cũ inunctionibꝰ ex olis violatis ð cu
curbitis ⁊ ſimilibꝰ: put in cuã febriũ faciemꝰ te ſcire. Si
vero fiat a frigore ꝯgelãte interiꝰ adminiſtrab̃ diacalamẽ
tum ⁊ diaciminũ diatrion: ſirupũ de aſce: tyriacam: mi-
tridatum: ⁊ oleum balſami cũ vino: ⁊ cibos: ⁊ potus ca-
lidos notos. ¶ Exterius vero calefactiões ex aquis cali
dis paulatim ſuperius dictis. Et vnctiones ex oleo ãeti
no de lilio: ⁊ eſt propriũ ⁊ de caſtoreo coſto vel alijs cali-
dis ſuperius dictis. Et calefacioneſ ex floribꝰ camomille
calamento pulegio: floribus lauri abrotano: ⁊ ſilibus: ⁊
cum pãnis calidis ⁊ calefactis: ⁊ ſtupa lini vl̾ canapis vl̾
lana ſuccida. Si vero fiat ex ſpaſmo ſiquidem humido
facias vnctiones de oleo de euforbio de piperibꝰ. Et ſi
expediat euacuetur totum corpus cum cliſterijs colirijs
dabiſq̧ ad bibeñ aſſam cum aqua granatoꝝ: vel cũ vio
pipe ruta ⁊ ſimilibꝰ. Si vero ſit ſiccꝰ adminiſtrab̃ regiũ
humectatiuũ cibis ⁊ potibus Cibis vt aq̄ gallinaꝝ pi-
guium ⁊ iuuenum: ⁊ carnes edoruȝ ⁊ agnorũ ⁊ vituloꝝ
lactantium: ptiſana pulmenta ex amido ⁊ ale pulloruȝ: ⁊
teſticuli galloruȝ in lacte nutritoꝝ: ⁊ piſces pui ⁊ petroſi
⁊ oua ſorbilia lac butirum medulle ⁊ ſimilia. Olera ſunt
vt borragines: buglo. ſpiachia atriplices ⁊ ſilia. Fructus
ſit vt poma dulcia: pinee: fiſtici: amig. ſiſamus ⁊ ſimilia.
Potus vt vinum limphatuȝ aq̄ cũ zuc. vel iuleb viola
tum. Et electuaria hũectantia ſũt diacodion: diadraga
gantum: diaboriginatũ: ⁊ diabugloſſatũ. Et electuariũ
ad reſtaurationem: ⁊ ipinguatiuũ ſupiꝰ dictum. ⁊ pãis
aloe ⁊ ſimilia: Exterius v̾o cũ embrocis: vel epithimati
bus ⁊ fomentis ex aquis dulcibꝰ enarratis ⁊ fricatiõibꝰ
⁊ balneis ⁊ inunctiõibꝰ ⁊ oleis ⁊ cerotis: ⁊ humectãtibꝰ
vt eſt oleum amigdalarum dulciũ: pineaꝝ: feſticorũ: vio
larum: ſuccus maluarũ: cucurbite: melonis: cucumeris.
Et ſemis ⁊ aq̄ ipoꝝ: ⁊ ſorbitio facta ex eis ⁊ graſul ⁊ pi
guedines gallie porci anatis: ⁊ medullis vitulorum ⁊ la
cte. In domo ⁊ aere locetur: ⁊ in qete ⁊ ſõno ſeruet̃. Et
ſiquidem remãſerit impſſio cõſtrictionis opaberis ad cã
vt hic ſuperius hũiſti. Si ãt a ventoſitate ſit: dab̃ interi-
us oleum de keiri dianiſum diagalangam diaciminuȝ
confectiones de ſeibus: ⁊ cõmouẽtia eructationẽ vt ãiſũ
ciminum rutã ſiccam erucã carui ameos maſticem ⁊ thꝰ

maſticata vel hauſta: ⁊ in cibis ⁊ in potibus mixta. Exterius pones ventoſam: ⁊ vnges ex oleo nardino de enula: rutaceo de aſſa: ⁊ ſiliꝑus ſuperi⁹ enarratis. Si vero fit a vicinitate apoſtematis gutturis lacertorꝫ vel colli curabis curatione ſequentie quã ſupius hũuiſti. Sꝫ ſi fuerit a diſſolutione ſpõdilis colli cura ꝓpria põita ẽ infra. Similiter ſi ſit coartatione quia cadit i eius via aliquid extraneum adherens vt ſpia ⁊ ſimilia curabiſ cura ꝓuocatõnis ſuperius poſita. Et ſi ſit humor viſcoſus ibi deſcendens ⁊ adherẽs curabis ipſum ex purgatiõe cũ ieiuniſ ⁊ abſtergentibus farmacijs: puta cum gargariſmatibus ex ſirupo acetoſo ſimplici: vel oximelle ſquilitico vel aceto eius cum melle roſato: ⁊ aqua mellis iſopi vel ſtaphiſagrie: vel ſinapis: vel piretri: ⁊ calamenti origani ⁊ pulegij: paſſularum: ⁊ ficuũ ſiccarum: ⁊ cum ꝓuocatiõe võitus cũ predictis ⁊ cliſteribus acutiſ ſ̃ noti. Necnõ ſi expedit egritudines capitis a quo ꝓuenit reumatiſm⁹: oꝫ curare vt ſuperius dcꝫ ẽ. Etiã ſi fuerit ſãguis ꝯgelat⁹ due res conueniunt i cura eius. prima eſt ipm liqfacẽ. ſcda ipꝫ educere ꝓut. j. de cura cõgelatiõis ſãguis i ſtõacho ⁊ ventre dicemus: ⁊ hoc cũ ſimplicib⁹ ⁊ cõpoſitis. Simplicia ſunt coagulum bitumen bdelium ⁊ huchuẽ cũ aq̃ cineriſ ligni ficus ⁊ quercus ſumpta ⁊ gargarizata. Secũda eſt ipſum educere cũ võit⁹ ꝓuocatiõe: cũ melle ⁊ ſucco apij ⁊ terra ſigillata diſſoluta in aqua ⁊ faria tartari diſſoluta in ea calia: vel vino. Inquit. n. Gal. vinũ coagulata diſſoluit: ⁊ ſuo motu citius extra pellit: vel fluxu ventris: ⁊ hoc cum cliſteri ex ſucco apij opoponaco diſſoluto in eo cum ſalegẽma: ⁊ melle: vel reſolutiõe ipaꝝ cũ emplaſto fcõ ex aſſo ſalegẽma opoponaco cũ melle ꝯfectis ⁊ approxiato gutturi. Si v̇o ſit ex lũbricis: ⁊ v̇mib⁹ ibi coaduatis ⁊ infixis. Cura eſt due res. ſ. interficere: ⁊ educere ſic̃ ſ̃ de egritudinum cordis cura dixim⁹. Et h̃ breuiter dicamus q̃ illis duob⁹ ſũt ꝓpria: ⁊ ex illis ẽ baurach: kebuli: myrra decocta in oleo centõica: ⁊ centaura ſumpta. Et poſtq̃ prouocetᷣ võit⁹ ⁊ emplata kitrã ⁊ petroleon inunctũ aloes ⁊ iera interficiũt: ⁊ educunt illos Si vero ſit carnoſa ⁊ ex apoſtemate in lacertis ⁊ tuniciſ ipſius meri. Cura ẽ quam. j. dicem⁹. Si vero ſit ex v̇uca vel cicatrice: curabis cum abſterſiuis ſtipticis: vl̃ ſubtiliatiuis: vt eſt aq̃ mellis cũ virtute radicis capparis paſſulis ⁊ floribus abſinthij ſquinanto: ⁊ cappares cum aceto boni vini. Et ficus ſicce cũ granis myrti: ⁊ aq̃ caulium reſuata per dies tres bibita: ⁊ fiſtici ⁊ amigdale pinee ſũpte ⁊ oleum carum ſumptuꝫ ⁊ exterius inunctũ: ⁊ aq̃ nucum cipſi: calami aromatici: aniſi: melliloti embrocata ⁊ ſimilia: ꝓut tibi ſapia monſtrabit: ⁊ qñꝫ eſt incurabilis

Medicamen diſſoluens ſanguinem congelatum in ſtomaco ⁊ meri. ℞. coaguli leporis. ʒ. xxxvi. coaguli gazeli. ʒ. xxxij. gentiãe. ariſtologie rotunde ſeminis rute ſylueſtris myrti añ. ʒ. iiij. Conficianᷣ cum melle. Et ſit doſ eius ſic̃ vis in aqua calida: aut i ſirupo acetoſo.

Capitulum. iiij. de ſolutione continuitatis materici ⁊ eorum que ex illis accñt vt eſt fluxus ſanguinis: ⁊ ruptio eius ex ore ⁊ cura eius.

Olutio cõtinui meri eueniens duplex eſſe ꝯtingit ſimplex: vt eſt plaga punctio ſciſſio: ⁊ ſimilia: aut compoſita: vt eſt vlceratio eueniens ipſi: ⁊ quandoq; aut eſt ſuperficialiſ ſicut eſt excoriatio aut profunda penetrans tunicam: vel pelliculaꝫ vnam vel ambas. Simplicis cauſa eſt interiõ ⁊ exterior. Interior eſt humiditas in ſua ſubſtantia aggregata ⁊ pelliculis eius penetrans ⁊ perforans ſui acuitate: aut ſua quantitate repiente: aut ſua ventoſitate excẽdente ſcindens ipſum profunde ⁊ quandoq; totaliter. Exterior eſt: vel tranſglutio reſcindentis vel pungentis: vt oſſis acuti vel ſpine vel vitri vel percuſſio cum re incidente pungente ⁊ perforante. Et ſuperficialis cauſa interior eſt cibus acutus vel medicina: aut humor tranſiens acutus cum vomitu de ſtomacho ſaliens aut deſcẽdens intrans ad ipſum: autem eſt malitia complexionis calide ⁊ ſicce exiccantis ipſum: quare ſuperficies eius aduritur: ⁊ cadit ſicut in febrib⁹ adurentibus contingit frequẽter. Cauſa vero compoſite ſcilicet vlcerationis ẽ duplex. ſ. interior ⁊ exterior. Interior aũt ẽ ruptio apoſtematis aut plaga q̃ facit ſanguinem: aut humor corroſiu⁹ tranſiẽs ⁊ in catarris deſcendens ad eũ: vl̃ alias ibi ibibitus corruptus ⁊ putrefactus corrodẽs ipſũ. Exterior eſt q̃ ptẽ de ei⁹ ſbſtãtia ſcidẽdo aſportauit ⁊ ẽ nota. Signa vlcerũ eius dicta ſũt. ſ̃. ſꝫ diſtinguẽtia iter vlcera meri ⁊ ſtõaci a tribus ſumũtur. ſ. a loco a tpe ab accñtib⁹ cõcõitãtibus. A loco nã i vlceribus meri dolor pũctõ ⁊ ardõ ſentitur i collo vſq; ad oſſa dorſi: ⁊ furculã ſupiorem pectoris: ⁊ illo quod iter duas ſpatulas: i vlcerib⁹ vero ſtomachi dolor pũctio ⁊ ardor ſentitur i iferioribus oſſib⁹ pectoris: puta furcula inferiori pectoris infra. A tpe nã in vlceribus meri ſẽtitur dũ trãſglutio fit vomitus ſ. eructatio rei acute q̃litatis: in vlceribus v̇o ſtõaci ſẽtitur p⁹ q̃ trãſglutiu⁹ ẽ. Ab accidẽtibus ꝯcõitantibus: qñ vlcera ſtomaci plurimũ: ⁊ ꝓpue ſũt i ſupiori pte ſtõaci ꝑducũt ad minorationem vl̃ ablatiõem anhelitus ⁊ ꝓuocationẽ ſudoris frigidi ⁊ ſincopi ⁊ ifrigidationeꝫ extremitatũ. Sꝫ ſimplis ſolonis cauſe iterioris humoralis: ſignũ ẽ iuēto ſignoꝝ añcedẽtiũ cãe: ⁊ rgimẽ precedẽs mltiplicãs talẽ humorẽ ⁊ infectõ ptium oris ex humore acuto: quẽ dolõ ⁊ ſapor oñdit: ⁊ conſuetudo paſſionis illius. Si vero ſit a cauſa exteriori eſt manifeſta ex ſe: vel relatu ifirmi. Sꝫ ſi ſit ſuperficialis ardor ⁊ pũctio ẽ ꝑua cito trãſiens. ⁊ egreditur qñq; ſic̃ cruſcula ⁊ pellicula aduſta. Si vero profunda: dolõ ẽ fortior: ⁊ diutiuſ durãs: ⁊ egreditur ſãguiſ ⁊ hũiditas naturalˀ. Et iniũctio cãꝝ interiorũ ⁊ exteriorũ ipſas inſinuat. Signũ autem vlceris ipſius fetor ẽ i ore ꝑceptus: ⁊ exitus ꝑ os puris ⁊ ſaniei: ⁊ qñq; aſſociãtur ei pellicularũ fruſta. Cura ſolõnis cõtinui meri difficilis vl̃ ipoſſibilˀ eẽ dignoſcitur ſic̃ cura ſolõnis ꝯtinui cuiuſꝫ mbri qd̃ eſt via quã aliqd extraneũ trãſit trahitur vel expellitur vt ſunt meri inteſtia renes pori vritides: ⁊ veſica: ⁊ maxie cuꝫ eſt itriſeca cõpoſita ⁊ profũda ⁊ pẽtrãtiua nõ enim põt bene medicina appõi: ⁊ ſi appõatur nõ taꝫ diu permãet: vt ſuã impreſſionẽ faciat: qr cibi ⁊ potus tranſglutione abſtergatur ⁊ aſportetur: q ct ãpliati quãtitate magis buccellis: ⁊ ſua qualitate acuta ſi quã habet pungunt: ⁊ dolorẽ faciunt qui eſt ꝓuocatiuus reumatis ⁊ ſic vlceris augumentatiõis. Si ergo ſit ſimplex ⁊ recẽſ plaga ⁊ ſuperficialis: cura eius: eſt tres res. pma auſert cauſam exteriorem: ⁊ interiorẽ abſcindit. ſecũda ſolutionem vnit. tertia corrigit accidentia. Primam rem complent ſlõie de cephalica vel magis cliſteria ⁊ farmacie ſolutiue ventris nõ vomitiue cuꝫ proprijs ſtomaci ⁊ iecorĩ cũ ⁊ cerebro ſi expediat: ⁊ cõfiter cum cõfortantibus ipſꝫ ⁊

pertinentibus ipſum catarrum ⁊ ablatione omnis rei ex-
terioris infixe aut teli. prout infra de ſolutione continui
dicetur ſi annuat omnipotens. Rem vero ſecundam cō
plent ſtiptica ⁊ conglutinantia: interius exterius appro
priata. Interius gargarizata ⁊ retenta in ore: ⁊ ſābita ſim
plicia ⁊ compoſita. ſimplicia ſunt vt grana ⁊ cime myrto
rum lentiſci oliuarum ⁊ rubi: ⁊ grana granatorum: ⁊ ci-
tonia: ⁊ cōtices balauſtiaꝝ ipoꝝ: ⁊ roſe imature maſticate
⁊ tranſglutiatur ſuccus eorum: ſicut reſudat ⁊ gargariza
tio cū aq̄s ipſarū: ⁊ cū rob ipſaruꝫ: ⁊ rob mōi: gummi:
dragāti lutū armenū ⁊ lutū ſigillatū: ⁊ thꝰ album ouorū
⁊ ſilia. Compoſita ad alcola dc̄a ſūt ꝯ: ⁊ que iſerius tibi
tradūtur ad vlcera que et extius p oc̄ꝫ moūꝫ admiſtraꝛ
poteris: ⁊ ꝑprie c̄ca collū ⁊ guttur: ⁊ locū q̄ iter duas ſpa
tulas exiſtit. Tertiā v̓o rē cōplent qui dolorē ⁊ pūctiōe ſ
corrigūt: q̄ ſequūtur. Si v̓o ſit profunda pētratiua: eius
cura e tres res. p̄ma ē vt ſanguinē fluētem reſtrigat: ⁊ do
lorē ſedes: ⁊ illō cū approximatiōe ⁊ epithimatiōe albu
mis ouoꝝ: ⁊ alijs q̄ dicemus i caplo ſubſequēti. Sc̄da ē
vt ſicca ſtipticātia ⁊ conglutināntia ⁊ cōſolidātia predc̄a in
terius ⁊ exterius applicētur. Tertia vt r̄gimē adeq̄tur i
ſex rebꝰ nō naturalibꝰ ꝑpe i cibo ⁊ po. ſuerꝫ ꝯ i qete: ⁊ ab
oībꝰ dilatātibus ⁊ apiētibus vōitiuis ⁊ ꝓuocātibus reu
ma. Cuſtodiat a cib calis ⁊ a potibus ⁊ acute qualitatis
ſꝫ ſint ex lenitibus glutinoſis ⁊ ſtipticis: vt ſūt oua ſorbi
lia pulmentū ex riſo vel amido cū iure carnium ꝑpatuꝫ
⁊ vinum ſtipticum ⁊ ſimilia: ⁊ buccelle ſint pue: ⁊ replo
parca. Si autē ſit vlceratio i eo fc̄a: curabis cura vlcerū
quā tibi iſerius ſubiungemus. Fiāt formule i moduꝫ lu
pinoꝝ: q̄ꝝ vna ſit retēta i ore: ⁊ ſicut diſſoluit ⁊ degluti
tur: ſmouet ſolonem cōtinui ⁊ vlcera mori: ⁊ ꝯſolidat ⁊
icarnat ⁊ lenit. ℞. gūmi dragagāti maſticis thuris albi
ā. ʒ. i. yreos. ʒ. ſ. liquiritie. ʒ. i. ipoq̄ſtidos grāoꝝ myrti
⁊ cimarum eia ⁊ oliuarum ana. ʒ. ſ. ſeminis citonioꝝ.
℈. ij. luti ſigilta i: ⁊ luti arme. ā. ʒ. i. ꝯtē ⁊ ꝯficiāt cū rob
myrti vel lētiſci: ⁊ eſt ex inuentione nr̄a. ¶ Vngm̄ aliō
expertum: ⁊ efficaciſſimū ad vulnēa ⁊ vlcera i q̄cunqꝫ pte
corporis ſūt: ⁊ ꝑprie capitis cū fractura cranei: ⁊ ē Roma
norū. ℞. terbentine. ℥. viij. ſuc. betonice. ℥. v. ⁊ ſbāꝫ eiꝰ
miſceant ſimul: ⁊ ſtēt p duos dies: deide ponantur ſup
ignem lenē ⁊ caleſiant dōec liq̄ſiat terbētina. deide colēt
ꝑ ſtaminā: ⁊ colatura iterū pōat ſuper ignē ⁊ bulliat vſqꝫ
ad conſūptionem ſucci. poſtea addat gūmi abietis. ℥. ſ.
olei ro. ℥. ſ. cere. ℥. iiij. ⁊ vtere. Eruptio fluxꝰ ſanguis ex
meri ex vēa apta ⁊ inciſa fracta vel corroſa prouenit. cu-
ius cauſa itetior ⁊ exteriō eſſe pōt: ſic̄ ꝯ ō ſputo ſāguis ha
buiſti: ⁊. j. cū de ſtomacho inuicies loq̄mur in ꝓpōito eſt
ipſius meri vlceratio ex vena corroſa. Eius āt ſignum ē
exitus eiꝰ cum faſtidio: ⁊ quodā vomēdi motu minore
q̄ ſi a ſtomacho ꝓueniret: ⁊ ſi eſt vēa fracta iciſa vl̄ corro
ſa dolor eſt in collo ⁊ loco. qui eſt inter duas ſpatulas ꝓ
pueſi ſit magna inciſio fractura vel corroſio: ⁊ maxime
apud ſumptionem rei acute. Si vero ſit a vena aperta
non eſt dolor ⁊ facilius retinetur. Si vero ſit a vena cor
roſa ab vlcere eius ſigna ſunt vlceris ipſius predicta: ⁊
emiſſio ſanici ⁊ puris ⁊ difficultas retentionis. Cura e-
ius eſt quam ſuperius de ſputo ſanguinis habuiſti ⁊ de
fluxu ſanguinis narium: ⁊ infra in capitulo de ſtomaco
cuius meri eſt inſtrumentuꝫ ad attrahendū que ibi ſūt
nutritiua ſufficienter loquemur.

¶ Capitulum. v. de apoſtematibus meri ⁊ cura eiꝰ.

Poſtematis meri ſigna ſuperiꝰ habuiſti ſin
gularia: ⁊ propria quibus ſubiungenda ſunt
magis propria. Et ſunt iam ſiquidem apo-
ſtema eius calidum ſit cum predictis erit for-
titudo doloris inflamatio caliditas: ⁊ proprie in parti-
bus oris ⁊ colli ꝑcepta. Et quandoqꝫ eſt febris pua. q̄n̄ꝫ
magna hora poſt horā. Et q̄n̄qꝫ ē oppilatō ⁊ eſt cum ſiti
vehemēti. Cum ꝯ matur at ceſſat oppilatio: ⁊ cum aperi
tur egredit pus ⁊ oppilatio redit. Cum aūt apoſtēa fri-
gidū ſigna ſūt cōtraria: cuiꝰ curā hr̄e poteris: ſi eoꝝ me
mor eris: que in cura freneſis litargie ⁊ mamillarum di
ximus ⁊ magis ſi inſpexeris que dicemus in cura apo-
ſtematuꝫ ſtomaci.

Capitulum. vi. de nocumentis tranſglutionis: ⁊ cura.

Ocumentum tranſglutionis eſt triplex ſci-
licet corruptio vt ſi cū tremore perficiant. di
minutio ſeu diffitultas cum ſit cum labore ⁊
conamie: ⁊ eius ablatio cum nullo modo fie
ri queat Et plurimuꝫ eſt difficultas tranſglutiēdi q̄ nota
ē ſuperius p eius ſigna diſtinctiua cauſarum in primo ca
pitulo huiꝰ pōita. Eſt aūt periculoſa ⁊ vite aīalis contra-
ria: cū. n. vita aīal̄ nō ꝯſiſtat per nutriens: qō̄ reſtaurat
illud qō̄ ex corpore eius diſſoluit. talem autem reſtaura
tionem facere neq̄at: niſi intra corpus ſūatur: ⁊ illud eſt
p tranſglutionē: ea ꝯ facta difficili ⁊ diminuta verēn̄ eſt
ne totaliter auferat ⁊ peat aīal: ⁊ proinde inſiſtēn̄ ē c̄ca cor
rectionē eius atēte tāq̄ c̄ca accidens qō̄ ꝑ ceteris egritudi
nibus ipſius plerūqꝫ curā ſibi ꝑuēdicat ſeu correctioneꝫ
Cura res p̄ma: ⁊ certa ē abſciſio eius cāe. ſ. egritudinis
ꝑprie quā cōcomitat q̄ ois ꝯn̄is eē poteſt: de q̄. ſ. dicemꝰ
vl̄ alterius mēbri cuius cōitate patitur epiglot vꝫ aſſociati
l̄ ſtōaci cerebri nuche cōtignorū quo lacerti epiglot mo
uentur ⁊ meri ſpaſmant vel mollificant ⁊ tranſglutio ſit
difficilis vl̄ auferat ⁊ ſpondiles dorſi diſſocati ⁊ interius
conuerſi comprimendo viam claudentes ipſius: vel to-
tum corpus vt in febricitantibus vel morti propinquis
in quibus virtutes ſicut in toto deficiunt: ita ⁊ in parte
de quibus etiam dictum eſt: ⁊ de ſtomaco infra dicetur.
Secunda eſt ſtomaci regimen vt mundificetur: ⁊ altere
tur. nam in pluribus diſpoſitionibus ſequitur meri oris
ſtomaci complexioneꝫ: ⁊ illud cum his: que infra in cu-
ra diſpoſitionum eius dicentur duce deo complebitur
Tertia eſt ipſius confortatio fiat autem cum temperan
tibus complexionem eius diſcraſiam alterando cuiuſcū
qꝫ ꝯn̄is fuerit: ⁊ proprie frigide ⁊ ſicce que plurimū eſt i
cauſa vt ſupra dictū ē. Et ex compoſitis conuenientibꝰ
frigide eſt balſamum tranſglutitū tyriaca diacalamentū
⁊ aqua raſani ⁊ vinum cum eis. Et his que inunguntur
exterius eſt oleum anetinum de lilio de narciſco de cro
co nardinum muſcelinum ⁊ de balſamo: quoniam con
fortāt lacertum tranſgluciendi ⁊ cerebrum quod eſt ner
uorum principiuꝫ: quare oportet vt ex eis inungatur ca
put ⁊ nuca colli: a qua neruus tali lacerto procedit. Et ꝯ
fortetur omnibus modis cum emplaſtis ſacellis. cerotis
fomentationibus ex aromatibus calidis ⁊ ſtipticis: vt ca
ſtoreo myrra armoniaco ruta pulſio abrotano lauro: ⁊
ſimilibus Et ex conuenientibus ſicce diſcraſie eius eſt re
gimen humectantium ¶ Et ex exterius inungendis eſt
butirum oleum amigdalarum dulcium: pinguendo ga

line:poꝛci ⁊ ſimilia. Et ex ſimplicibus conuenientibus humide ſunt aniſum vtrunqꝫ been ſpica cletica: ⁊ foliuꝫ indum thus: ⁊ minutum eius ⁊ coꝛtex ipſius ⁊ myrra ⁊ ſandaracha ⁊ ſimilia. Et quandoqꝫ opoꝛtet ipſis admi ſcere: frigida tēperātia coꝝ caloꝛē. Sunt aūt ex ſtipticis ꝯfoꝛtantibꝰ vt ſūt roſe ſandalis myrto ⁊ ſilia. Ex quibus ſaccellatōes fiant ſ̄ caput ⁊ nucham ⁊ cū ex humiditate ſunt. Et ex expertis ſm magr̄ꝫ Arnaldum ē: vt ſūant ma ne quolꝫ tres carice cuꝫ intercluſo in eis puluer̄ pūicis ⁊ ſandrace puluis ē ꝓprius. Etcū ex ventoſitate groſſa i terclusa fuerit repellēte ⁊ ꝓpellente ſuperius cibū ⁊ potum: in qua talis hūiditas fuerit ꝯuerſa: quaꝫ eructatio manifeſtat: curer̄ cura inflātionis ſtomaci ⁊ ventoſitatis ipſius quam infra dicemus.

¶ Incipit ſumma ſecūda ꝑticule tertie ſectionis prime de medicinis egritudinum ſtomaci ꝯtinēs capl̄a. xxx.

Et autem

ſciendum. G. ſtōacus miniſter viſcerum. Cibaria enī ⁊ potus per meri exterius ſibi tranſducta recipit tāquā lebes ⁊ a virtute ⁊ ꝓprietate qua vniuerſalis dotauit natura illa alterat coquit: ⁊ digerit ⁊ alijs membris in re nutrimenti operationem facientibꝰ apta reddit. Et ſi de ſui ipſius gratia digerit cibum non vt membris alijs aptuꝫ reddat ſicut dixit Galienus vn de. Galie. dixit Stomacus miniſter ē viſceꝝ. de ſtomaco. n. cetera nutriuntur mēbꝛa. ni miꝝ igir̄ ſi in eius conſtructione ſūma ſapia ſubtiliſſime tāq̄ ī eo: q ē pꝛ̄familias laboꝛauit. Foꝛmauit nāqꝫ ipſū cōcauum vt ad cōtinendū qđ recipit ex cibis ⁊ potibus eſſet aptus: ⁊ quaſi rotundū: vt eſſet capaciſſimus non ſolum cibi: ⁊ potus ꝓprij: ſꝫ mēbꝛoꝝ ēt alioꝛum: ⁊ vt caliditatis alterantis ipiꝰ decoq̄ntis circa cibum totū ex q̄lꝫ ſui ꝑte influentia eſſet calidi. Et ſibi ſubſtātiā dedit pāniculoſam ⁊ neruoſam: vt in recipiendo cibū ⁊ potum ꝓ toto ſufficiētē poſſet recipere extēſionē: nec nō vt tpe digōnis eēt totaliter cōtrahibile ſup ipſū. Ipſum ēt ex duplici cōpoſuit tunica exterioꝛi. ſ. magis neruoſa vt res ſibi occurentes ſentiret melius ⁊ diſcernēdo eligeret: quod bonum eſt reprobaret malum ⁊ iterioꝛi magis carnoſa calida: cuius caliditas cū mediatione attingēdo cibuꝫ melius alteret decoquat: ⁊ tranſmutet: ſicut ignis mediante olla: melius cibaria decoq̄t. In quibꝰ villos triplicis gn̄is oꝛdiauit quoꝝ cōſideratione Au. ipſū ex triplici tūica ꝯpoſitum eē quēadmodū. G. ecōtra aſſeruit de vtraqꝫ veſica fellis ſ. ⁊ vrine: qbꝰ virtutes opꝫ ātes ī ipō vterētur ſic ꝓprijs oꝛgāis: vt ī eo qđ ītēdūt habiliꝰ opꝫetur. Quibꝰ multis ⁊ varijs ipſiuꝫ fulciuit ⁊ adoꝛnauit ſpia ſumm. Et proinde membꝛis ipſū pꝛicipalibuſ alligauit neruis mediantibus cerebꝛo quemadmodum partem eius ſupioꝛē: vt eēt multi ſenſus in ſentiēdo ſuā ianitioneꝫ: ⁊ ꝯplēdo ꝺ̄ſiderium ſui ipſius ⁊ m̄broꝝ oīum arterijs coꝛdi: ⁊ vēis epati Ipꝫ quoqꝫ m̄bꝛis calis cicūdāit q̄ ī altatiōe illoꝝ ſue caliditati ꝺ̄bili ſubgerāt ſupplemētū aquo ꝓtraxit duo m̄bꝛa cōtinuata, vt due vie ductuleo. ſ. meri a ꝑte ſuperioꝛi oꝛificij ſui ꝺ̄ſeruiēs trāſglutiendo ꝺ̄ferendo cibum: ⁊ inteſtinū duodenum inferius a poꝛtenario ſibi deſeruiens delatoꝛie vt infra dicet̄. Si ergo ſequentes naturam ſapiētiſſimā vt hyop. iuſſit in cura egritudinum eiꝰ adeo ſolicite ꝓcedamus vt nomē dn̄i inuocando vt igenium: ⁊ modum curōis iueniamus atqꝫ medicinas ſimplices ⁊ cōpoſitas: ⁊ expertas cū omni diligētia ꝑq̄ramꝰ q̄bus ſanitatē amiſſā r̄cupare valeat ⁊ in tēperādo alimentum quo coꝛpus ſubſiſtat perdurare oī propulſo erroꝛ̄. Errō enim ī eo nocumētum gn̄at quod cōe exiſtit toti coꝛpori ⁊ pꝛncipalibus membꝛis quibus notabiliter alligatur. Continet autem hec ſumma capitula plura ſecundum pluralitatem egritudinum quas ſtomacus pati poteſt: quoꝛum

¶ Capitulum pꝛimuꝫ de cura egritudinum ſtomaci ſecundum modum vniuerſalem.
¶ Capitulum ſecūdum de cura male complexionis cāade ſtomaci ſimplicis ⁊ pure.
¶ Cap. tertium de cura male complexionis frigide.
¶ Cap. quartum de cura male cōplexionis ſicce.
¶ Cap. quintum de cura male complexionis humide.
¶ Cap. vi. de cura male complexionis ꝯpoſite: ⁊ pure.
¶ Cap. vij. de cura male complexionis cuꝫ materia ſimplicis ⁊ compoſite.
¶ Cap. viij. de cura egritudinum ſin plaſmate: ⁊ pꝛimo de regimine eiꝰ cuius ſtomochus eſt rotundus paruꝰ ⁊ protēſus vel magnus.
¶ Cap. viiij. de cura egritudinum accidentiū ei in vijs ſcilicet opilationum eius.
¶ Cap. x. de cura repletionis eius ſcilicet nauſeatiue ſacietatis: ⁊ inanitionis ipſius.
¶ Cap. xi. de cura inflatiōis ſtomaci rugituſ toꝛtionis ⁊ gurgulationis ipſius.
¶ Cap. xij. de percuſſione obuiatione ⁊ caſu ſupꝛa ſtomachum ⁊ cura.
¶ Capit. xiij. de reſolutione continui vlcere ⁊ ruptura ſtomaci ⁊ cura eius.
¶ Cap. xiiij. de medicinis apoſtematum eius.
¶ Cap. xv. de coꝛrectione accidentiuꝫ ſequentium egritudines dictas: ⁊ pꝛimo de debilitate ſtomaci.
¶ Cap. xvi. de medicinis doloꝛis ſtomaci.
¶ Cap. xvij. de nocumētis appetitus ex qbꝰ ē debilitas ſeu diminutio deſtructio: ſeu ablatio ⁊ coꝛruptio
¶ Cap. xviij. de medicinis appetitus canini famis ſincopalis ⁊ boliſmi.
¶ Cap. xviiij. de medicinis appetituſ coꝛrupti.
¶ Cap. xx. de ſiti ⁊ medicinis eius.
¶ Cap. xxi. de nocumentis digeſtionis: ex quibus eſt ꝺ̄bilitas deſtructio ⁊ coꝛruptio ⁊ cura earum
¶ Capituluꝫ. xxij. de nocumentis retentionis ex quibꝰ eſt tarditas ⁊ velox deſcenſus cibi digeſti de ſtomaco in ventrem ⁊ cura eius.
¶ Capitulum. xxiij. de lenitate ſtomaci ſiue lubꝛicitate ſiue liniteria.
¶ Capi. xxiiij. de nocumentis expulſionis: ⁊ pꝛimo de eructatione ⁊ cura eius.
¶ Cap. xxv. de ſingultu.
¶ Capitulum. xxvi. de ſubuerſione nauſea faſtidio vomitu ⁊ eructatione ſeu anxietate cum turbatione ſtomaci ⁊ cura.